

Bijlage: standpunten & voorstellen politieke partijen per thema

In dit document lijsten we de 677 voorstellen uit de verkiezingsprogramma's op die de beoordeling hebben ondergaan voor de toetsing van de rechtsstatelijkheid. De nummering in het rapport en op de schalen komen overeen met de voorstellen in deze bijlage. U kan bij lezing dus makkelijk terugvinden over welk voorstel het exact gaat én waar u dit in het betreffende verkiezingsprogramma kan terugvinden

Stemrecht		
1	Uitbreiding stemrecht voor: / Niet-belgen die in België wonen / Belgen die in het buitenland wonen	Groen (68)
2	Stemrecht (geen stemplicht) vanaf 16 jaar voor alle verkiezingen	PVDA (426, 430, 466) Vooruit (246) Groen (68)
3	Opkomstplicht vanaf 18 jaar op alle niveaus	Vooruit (246, 145)
4	Opkomstplicht behouden en die in Vlaanderen weer invoeren voor de lokale verkiezingen	Groen (69)
5	Kiesrecht in plaats van opkomstplicht, vanaf achttien jaar	Vlaams Belang (81)
6	Omdat het in een democratie belangrijk is dat elke kiesgerechtigde zijn uitbrengt, moet het voor ouderen, net zoals voor mensen met een handicap, mogelijk zijn om hun stem uit te brengen per brief. In eerste instantie zou het stemmen per brief mogelijk moeten gemaakt worden voor kiezers van 75 jaar of ouder en voor kiezers met een handicap. De uitrol van het systeem naar die groepen van kiezers en de ervaringen die ermee opgebouwd worden, dienen daarbij als opstap naar een toekomstige veralgemeende uitbreiding van het stemmen per brief.	CD&V (78, 408)
7	Vereenvoudiging stemrecht en uitbreiding naar het regionale niveau voor Belgen in het buitenland	Open VLD (79)
8	Toegankelijke stemmogelijkheden in zorginstellingen.	CD&V (408)
9	Regeringen moeten hun stemrecht en deelname aan de Raad van de EU verliezen wanneer zij de democratische rechtsstaat afbreken en mensenrechten schenden. We hervormen daarom de Artikel 7-procedure, die het toelaat om een land het stemrecht te ontnemen als het zich niet aan de beginselen houdt waarop de Unie gebaseerd is. Tot nu toe is het haast onmogelijk om op basis van de huidige Artikel 7-procedure over te gaan tot het besluit om een lidstaat het stemrecht te ontnemen. De huidige procedure kan worden beïnvloed door politieke overwegingen in de Raad, wat de effectiviteit in het handhaven van fundamentele waarden kan ondermijnen. Om de procedure te depolitiseren geven we het Europees Hof van Justitie een centrale, beslissende rol in het proces.	Open VLD (107)
10	Betaalbaar vervoer voor minder mobiele kiezers.	CD&V (408)

11	We kennen de Vlamingen in het buitenland ook stemrecht toe voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement. Nu kunnen ze enkel aan de federale en Europese verkiezingen deelnemen	N-VA (47, 110)
Onverenigbaarheid politieke mandaten		
12	Verbod cumul parlamentslid en burgemeester of schepen	Groen (68)
13	Verbod op cumuleren van lokale uitvoerende mandaten (vanaf 60K inwoners) met bovenlokale wetgevende mandaten	Vlaams Belang (15)
14	We richten een Hoge Autoriteit voor Politieke Transparantie op. Ze voorkomt belangenconflicten bij politieke instanties en bij de administratie en kan na onderzoek verslag sturen naar parket of onderzoeksrechter	PVDA (414, 423)
15	De voorzitter van de gemeenteraad moet een raadslid zonder uitvoerend mandaat zijn.	CD&V (405)
16	Er zou een ontluizingsperiode van vijf jaar moeten komen na de uitoefening van een belangrijk publiek mandaat. In die periode mag een minister, parlamentslid, kabinetschef of adjunct-kabinetschef niet aan de slag als directielid, als lid van de raad van bestuur of van een adviesraad of als consulent bij banken, multinationals of beursgenoteerde bedrijven. Twee belangrijke petjes tegelijk dragen is al helemaal uit de boze. Ofwel werk je voor de gemeenschap ofwel voor privébelangen, maar niet voor beide tegelijk. Er moeten hoge schotten staan tussen de verschillende soorten macht	PVDA (422)
Gelijkheid mannen en vrouwen		
17	Genderdiversiteit op de werkvloer en in management-, directie- en bestuursfuncties. Daartoe moet er actief worden gezocht naar vrouwelijke kandidaten en moeten er ook gestreefd worden naar een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen in selectiejury's.	Open vld (121)
18	Alle zichtbare genderregistratie op officiële documenten wordt geschrapt	Open vld (121)
19	We vermelden het gender van een persoon niet meer op de identiteitskaart. We opteren voor een niet-zichtbare registratie van de geslachts- en genderinformatie	Vooruit (225)
20	Streven naar gelijkheid tussen man en vrouw, strikte naleving wetten en akkoorden over gelijk loon voor gelijk werk	PVDA (485)
21	We harmoniseren vrouwenrechten opwaarts naar het niveau waar zij in Europa het meest gunstig zijn	PVDA (EU 3, 9)
22	We pleiten voor een verplicht genderevenwicht in alle uitvoerende politieke organen: van de federale regering tot de gemeentebesturen.	Vooruit (230)
23	We breiden het beleid inzake quota in overheids- en beursgenoteerde bedrijven verder uit zodat bestuurs- en uitvoerende functies genderevenwichtiger en inclusiever worden. Ook bij de Nationale Bank, het Rekenhof, de FSMA, andere publieke financieel-economische instellingen en overheidsbedrijven voeren we gelijkaardige quota in.	Vooruit (229)
24	Er kan op geen enkele manier geraakt worden aan de gelijkwaardigheid van man en vrouw	N-VA (88)
25	We schenken extra aandacht aan genderongelijkheid in gezondheidszorg, zowel wat onderzoek, terugbetaling als de zorg zelf betreft. Er is nood aan meer onderzoek, scholing en bewustwording om blinde vlekken in farmacie en geneeskunde in kaart te brengen waardoor vrouwen een verkeerde behandeling of diagnose krijgen. Het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg krijgt de coördinerende rol en bevoegdheid om hierover richtlijnen op te stellen, aanbevelingen te doen en de opvolging ervan te monitoren.	Vooruit (227)

26	Naar het voorbeeld van Nederland zorgen we voor een strenge aanpak en consequente opvolging van achterlating, huwelijksdwang en genitale verminking bij minderjarige meisjes. Ook gevallen van extreme genderongelijkheid binnen gezinnen moeten als verontrustende opvoedingssituatie gemeld, opgevolgd en begeleid kunnen worden. We zorgen ervoor dat hulpverleners, politie en justitie hiervoor goed opgeleid en uitgerust zijn.	Vooruit (228)
27	We hebben elk vrouwelijk talent nodig op de arbeidsmarkt. Daarom investeren we meer in de economische zelfstandigheid van vrouwen, in het bijzonder van (alleenstaande) moeders, kort opgeleide vrouwen en vrouwen met een migratieachtergrond. Omdat vrouwen die aan het werk zijn, beter beschermd zijn tegen armoede en afhankelijkheid. Drempels om te kunnen werken, moeten worden weggewerkt. Kinderopvang is daarin een cruciale factor. Maar ook een beter loon en betere arbeidsomstandigheden, in het bijzonder voor vrouwelijke arbeidsters, huishoudhulpen en vrouwen in zorgberoepen.	Vooruit (228)
28	We pakken (zwangerschaps-)discriminatie ten opzichte van vrouwen strenger aan. We maken de loonkloofwet slagkrachtiger door goede begeleiding van ondernemingen, versterkte controles én sanctionering. Om loonverschillen en discriminatie tegen te gaan, versterken we ook verplichtingen tot transparantie over loonbeleid, aanwervingscriteria, evaluatiecriteria en promotiecriteria, zowel in de private als publieke sector. We zorgen ervoor dat ook deze regels effectief gecontroleerd en gehandhaafd worden.	Vooruit (229)
29	Openbare ruimte die goed is ingericht en aangepast is aan vrouwen, is goed voor iedereen. Door in de beoordelingsfase van de vergunningsprocedure een meer uitgebreide veiligheids- en gendertoets in te bouwen, dwingen we vergunningverlenende overheden om oog te hebben voor de sociale veiligheid van een project. Daarnaast stimuleren we (lokale) overheden om meer te investeren in veilig openbaar vervoer, meer openbare, propere en veilige wc's en meer afvalbakken, waarbij de veiligheid van de gebruiker gegarandeerd wordt. Dit vergroot het veiligheidsgevoel en stimuleert bewegingsvrijheid en zelfontwikkeling voor vrouwen.	Vooruit (229)

Discriminatie

Actieplan

30	Nationaal actieplan tegen racisme	Groen (66)
31	In overleg met het middenveld en de bevoegde gelijkheidsorganen ontwikkelen we een ambitieus interfederaal actieplan tegen racisme, discriminatie, xenofobie, antisemitisme, islamofobie en onverdraagzaamheid. De uitvoering van het plan wordt geëvalueerd door een adviserend comité dat bestaat uit mensen die racisme meemaken, de sociale partners, maatschappelijke instellingen, de academische wereld, de gelijkheidsorganen en het middenveld.	Vooruit (221)
32	Nieuw interfederaal actieplan tegen racisme en discriminatie.	CD&V (83)

33	Een plan om racisme en discriminatie tegen te gaan heeft alleen zin als we goed weten waar de grootste knelpunten zitten, hoe vaak racisme en discriminatie voorkomen, en in welke maatschappelijke domeinen de grootste problemen zitten. Daarom zetten we harder in op beleidsvoorbereidend onderzoek, om precies dat te onderzoeken. Een van de technieken voor dergelijk onderzoek zijn proactieve praktijktesten. Die voeren we uit in de private sector, de non-profit en de publieke sector om specifieke plannen te kunnen opstellen, bijvoorbeeld voor de huizenmarkt, arbeidsmarkt, maar ook de toegang tot onderwijs, zorg, horeca en handelszaken. Deze praktijktesten worden in heel Vlaanderen uitgerold. Als uit de praktijktesten blijkt dat er discriminatie bestaat binnen een bepaalde sector, blijft dit niet zonder gevolg: we ontwikkelen een positief diversiteitsbeleid maar zorgen ook dat sancties mogelijk zijn.	Vooruit (221)
Praktijktesten		
34	Discriminatie op de woon- en arbeidsmarkt bestrijden met praktijktesten en passende sancties	Groen (66)
35	Elke kandidaat-huurder die voldoende inkomen heeft en de gepaste gezinsgrootte, moet een eerlijke kans krijgen om een huurwoning te bezichtigen. Daarom voeren we praktijktesten in die het mogelijk maken om de discriminerende verhuurder individueel te sensibiliseren en bij herhaaldelijke overtredingen te bestraffen. Daarnaast maken we werk van een instrument dat de huurder beoordeelt op basis van objectieve parameters.	Vooruit (55)
36	Racisme en discriminatie moeten met alle mogelijke middelen, inclusief praktijktesten, opgespoord en bestreden worden.	CD&V (83)
37	Gender, geslacht en geaardheid mogen geen enkele rol spelen voor je kansen op aanwerving of promotie. De overheid speelt hier een voortrekkersrol in en gebruikt praktijktesten om discriminatie op te sporen.	Vooruit (225)
38	Om gelijke kansen te waarborgen voor iedereen, zetten we in op praktijktesten op de huurmarkt.	Open vld (15)
Andere		
39	Om na te gaan of de dienstverlening bij de overheid gelijk is voor iedereen, test de overheid klantvriendelijkheid, onpartijdigheid en kwaliteit van de dienstverlening via mystery shopping.	Vooruit (222)
40	Bedrijven die zich schuldig maken aan discriminatie worden uitgesloten van overheidsopdrachten	Groen (66)
41	Grondige aandacht voor discriminatie en racisme in de politieopleiding	Groen (66)
42	In elke politiezone een referentieambtenaar als aanspreekpunt voor klachten over discriminatie en haatmisdrijven. Deze ambtenaar staat ook in voor de opvolging van klachten	Groen (66)
43	Haatspraak beter aanpakken en zorgen voor een goede opvolging	Groen (66)
44	De ontbinding en stopzetting van de subsidiëring aan Unia	Vlaams Belang (77)
45	We verzetten ons met overtuiging tegen een identiteitspolitiek op basis van geslacht, seksuele oriëntatie of afkomst. We waarborgen de gelijkheid van rechten voor iedereen, los van afkomst, geloof, overtuiging, beperking, geslacht of seksuele geaardheid.	N-VA (88)
46	Geen overheidssubsidies voor provinciale en lokale besturen, noch voor verenigingen of bedrijven die zich bezondigen aan (positieve) discriminatie	Vlaams Belang (77)

47	Openbaar vervoer voor iedereen? Dan moeten onze treinen, bussen en metro's toegankelijk zijn. Dat wil zeggen: brede instapdeuren, aangepaste perrons en alle voertuigen dienen uitgerust te worden met de meest gebruikte hulpmiddelen voor personen met een beperking en ouderen.	CD&V (289)
48	We garanderen de fundamentele rechten van alle mensen. Taal, religie of afkomst mogen geen drempel zijn voor sociale rechten of een sociale woning	PVDA (468)
49	Discriminatie in verzekeringen moet worden aangepakt en het recht om vergeten te worden moet worden uitgebreid tot psychische aandoeningen.	CD&V (22)
50	Mensen met een handicap verdienen gelijke kansen om zichzelf te ontwikkelen, hun leven te leiden naar eigen keuze en hun talenten erkend te zien. Meer dan 20.000 mensen met een handicap wachten op ondersteuning. Wij willen een inclusieve samenleving die alle drempels wegwerkt en de gepaste ondersteuning van mensen met een handicap garandeert, bv. Meer sociale woningen voor mensen met beperkte mobiliteit --> willen dat België het VN-verdrag volledig implementeert, bv. Zelfstandig wonen	PVDA (278, 280, 284)
51	Personen met een beperking betrekken we maximaal in onze inclusieve samenleving, zodat ze een volwaardig leven kunnen uitbouwen. Dat doen we onder andere door mogelijkheden te zoeken voor tewerkstelling, bruikbare mobiliteitsmodi, toegankelijke openbare gebouwen en ruimtes.	N-VA (38)
52	We gaan voor nultolerantie ten opzichte van racisme en discriminatie; we zijn tegen de afschaffing van de antiracismewet en zorgen ervoor dat deze naar behoren wordt toegepast	PVDA (136, 427, 478)
53	Er zijn vandaag nog bestuursorganen waar in de statuten een leeftijdslimiet is opgenomen voor bestuurders. Dit is een vorm van leeftijdsdiscriminatie. Het opleggen van een leeftijdslimiet voor bestuurders in het bestuursorgaan is niet meer mogelijk.	CD&V (77)
54	Niet alleen de overheid maar de hele Vlaamse arbeidsmarkt moet een afspiegeling worden van de beroepsbevolking. We laten ons inspireren door het Canadese model en voeren een Evenredige Arbeidsmarkt Deelname-beleid in. Dat wil zeggen dat ondernemingen met meer dan 50 medewerkers om de twee jaar een scan van de samenstelling van het personeel van de onderneming maken volgens criteria zoals handicap en etnisch-culturele achtergrond per functieniveau. Dat wordt overgemaakt aan de ondernemingsraad die beslist of een actieplan ter verbetering nodig is. Daarna volgt een jaarlijkse voortgangsrapportage.	Vooruit (222)
55	We verbeteren de toegankelijkheid van het openbaar vervoer (stations, perrons, voertuigen) voor mensen met een beperking.	N-VA (98)
56	Ijveren voor een internationale conventie rond ouderenrechten die adequate waarborgen biedt tegen "ageism" en leeftijdsdiscriminatie die mensenrechten van ouderen ondermijnen. Zo zullen de rechten van ouderen een betere internationale bescherming krijgen.	CD&V (84)
57	Iedereen moet ongeacht etnisch-culturele afkomst, gender, leeftijd, seksuele voorkeur of handicap toegang hebben tot het uitgaansleven. Daarom zorgen we ervoor dat er camerabewaking is in alle horecazaken met portiers en zorgen we voor een verplichte incidentmelding aan lokale politiekorpsen en het meldpunt discriminatie. Ook praktijktesten in het verenigings- en uitgaansleven worden op punt gesteld.	Vooruit (222)
58	Vlaanderen moet integraal toegankelijk zijn om personen met een beperking écht te laten deelnemen aan onze samenleving: toegankelijke en klantgerichte dienstverlening en een arbeidsmarkt die personen met een beperking kansen geeft.	N-VA (89)

59	We zorgen voor een beter onthaal van slachtoffers gevolgd door begeleiding tijdens elke stap van een klachten- of herstelprocedure. De overheid dient bij situaties van geweld, haat en discriminatie consequent aan de kant van het slachtoffer te staan.	Vooruit (225)
60	We versterken opleidingen voor politiediensten, GAS-ambtenaren, stadswachten en buurtwerkers over geweld en discriminatie tegen LGBTQI+-personen.	Vooruit (225)
61	Racisme en discriminatie zijn onaanvaardbaar en staan haaks op de basisprincipes van een democratische rechtsstaat. We sluiten onze ogen niet voor de discriminatie van personen met een migratieachtergrond en treden streng op tegen discriminatie op basis van herkomst	N-VA (88)
62	Het is belangrijk dat de uitsluitingsperiode van bloeddonaatiedoor mannen die seks hebben met mannen zo kort mogelijk is. We volgen nauwgezet de wetenschappelijke adviezen, de epidemiologische situatie en voorbeelden uit het buitenland op, om te garanderen dat de uitsluitingsperiode niet langer dan strikt noodzakelijk is om de veiligheid van de ontvanger te beschermen.	Vooruit (226)
63	De inspectiediensten moeten voldoende onderzoeksmiddelen en -bevoegdheden krijgen om discriminatie op basis van handicap te onderzoeken. Hierbij denken we aan het toelaten van correspondentietesten, zodat de Vlaamse inspectiediensten de bevoegdheden en middelen krijgen om ambtshalve gerichte correspondentietesten te (laten) uitvoeren op basis van zogenaamde 'knipperlichten', zoals na meldingen bij het Vlaams Mensenrechteninstituut of na de resultaten van (sectorale) zelfregulering.	CD&V (154)
64	We lanceren op Vlaams niveau een Masterplan Universele Toegankelijkheid. Dat plan zorgt ervoor dat de publieke ruimte, de gebouwen, de dienstverlening en de manieren waarop we ons verplaatsen op een gefaseerde en inclusieve wijze toegankelijk worden voor iedereen.	Vooruit (230)
65	We waken erover dat in alle overheidscommunicatie een correct beeld geschetst wordt over personen met een handicap, weg van stereotypes of clichés.	Vooruit (230)
66	We doen niet mee aan leeftijdsdiscriminatie, waarbij oudere mensen vanaf een bepaalde leeftijd telkens opnieuw een rijexamen moeten afleggen	N-VA (98)
Vrijheid van godsdienst		
Overheidsfinanciering		
67	Een meer correcte en transparante financiering van de levensbeschouwingen	Groen (57)
68	Grondige herziening van de financieringskanalen van de overheid richting erediensten.	Open vld (117)
69	Afschaffing van de verplichting in hoofde van gemeenten om de begroting van kerkfabrieken bij te passen	Open vld (117)
Erkenning		
70	Geloofsgemeenschappen worden ondersteund in hun erkenningsaanvraag bij de bovenlokale overheden. Een snelle en transparante erkenningsprocedure van gebedshuizen is cruciaal om te vermijden dat gebedshuizen ontstaan waar geen controle over is. Transparantie, onafhankelijkheid en respect voor gedeelde waarden en normen zijn belangrijke vereisten.	Vooruit (224)
71	Geestelijke beoefenaars van erkende erediensten moeten slagen voor een inburgerings- en taaltest om een gecombineerde vergunning (<i>single permit</i>) te bekomen	N-VA (105)

72	Beklemtoning van het belang van de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen als verbindende factor in de samenleving.	CD&V (410)
73	Intrekking van de islamitische eredienst	Vlaams Belang (18)
Verbod dragen levensbeschouwelijke tekenen		
74	Schrapping van verbodsbepalingen over het dragen van levensbeschouwelijke tekenen	Groen (57)
75	Nodig om alle discriminerende wetten en reglementen te schrappen, zoals de hoofddoekverboden in de openbare diensten en privébedrijven. Die vormen immers een discriminatie bij de tewerkstelling	PVDA (477)
76	We geloven sterk in de neutraliteit van de overheid. Het dragen of tonen van levensbeschouwelijke tekens of politieke voorkeur is voor ons ontoelaatbaar.	N-VA (83)
77	Godsdienstvrijheid geldt ook voor overheidsambtenaren. Toelaten dat ambtenaren die geen functiekledij dragen religieuze en levensbeschouwelijke tekenen op de werkvloer te dragen. Wanneer wel gekozen wordt voor functiekledij kan er, afhankelijk van de aard van de functie en in overleg met het personeel, rekening gehouden worden met de persoonlijke voorkeuren van de betrokken werknemers.	Vooruit (223)
78	Geen algemeen verbod op levensbeschouwelijke symbolen.	CD&V (91)
79	Leerkrachten mogen in alle vrijheid kiezen of ze al dan niet religieuze of levensbeschouwelijke tekenen dragen. Leerlingen die er zelf bewust en vrij voor kunnen kiezen, kunnen dat ook. Die vrijheid blijft onderworpen aan de voorwaarden van zichtbaar blijven van het gezicht, deelname aan georganiseerde sportieve of culturele lessen en activiteiten en respect voor de regels van veiligheid.	Vooruit (223)
80	We leggen de bevoegdheid om beslissingen te nemen over het dragen van levensbeschouwelijke kentekens bij de school zelf.	CD&V (138)
81	Controle op een strenge sanctionering van illegale thuislactingen.	N-VA (53)
Defensie		
82	Versterking van de democratische en parlementaire controle op het nationale en Europese defensiebeleid	Groen (67)
83	Goedkeuring deelname aan militaire missies door het Parlement	Groen (67)
84	We moeten onze drones bewapenen. In een tijd dat drones niet meer weg te denken zijn van het hedendaagse slagveld, valt het niet te verdedigen dat België haar drones niet bewapent. Hoe langer we wachten met het maken van deze keuze, hoe groter de achterstand die we oplopen ten aanzien van andere landen. Het gebruik van gewapende drones of onbemande vliegtuigen is niet strijdig met onze internationaalrechtelijke verplichtingen, aangezien gebruik ervan onderworpen is aan dezelfde regels die gelden voor bemande vliegtuigen.	CD&V (333) N-VA (44)
85	We maken een toetsingskader voor militaire missies dat de informatiedoorstroom naar het parlement garandeert. En dat zowel voor, tijdens als na militaire operaties. Het parlement moet voorafgaand aan buitenlandse operaties toestemming geven om op die manier haar controlerende functie maximaal te kunnen uitoefenen. Artikel 167 van de Grondwet moet in die zin aangepast worden	Vooruit (286)
86	We voeren een juridisch bindend verbod in op de ontwikkeling, het bezit en gebruik van volledig autonome wapensystemen (zogenaamde 'killerrobots').	Vooruit (286)

Openbaarheid bestuur		
87	Afdwingbare wet zodat burgers en journalisten de overheid beter kunnen controleren	Groen (78)
88	We maken de besluitvorming transparanter en toegankelijker voor burgers door alle regeringsbeslissingen, zowel op Vlaams als federaal niveau, meteen te publiceren op een digitaal platform.	Vooruit (254)
89	Actieve openbaarheid van bestuursdocumenten moet ook bij de federale en Brusselse overheid de maatstaf worden, naar Vlaams voorbeeld. Bestuursdocumenten moeten makkelijk terug te vinden zijn voor de burgers.	N-VA (48)
Vrijheid van meningsuiting		
90	We vinden dat de overheid socialemediabedrijven niet kan verplichten om op te treden als rechter door berichten te verwijderen en mensen te blokkeren, tenzij in limitatief opgesomde gevallen van criminaliteit. Disputen over de toelaatbaarheid van een bepaalde uitspraak moeten op korte termijn door een rechter beslecht worden.	N-VA (90)
91	Proactief optreden tegen desinformatie. We doen dat niet door middel van censuur of een verbod, maar door het bevorderen van onafhankelijke factchecking, het ontmaskeren van valse informatie, en het weerbaar maken van onze burgers tegen dergelijke invloeden. Wij stellen daarnaast voor om socialemediabedrijven te verplichten tot transparantie over de algoritmes die zij gebruiken.	Open vld (116)
92	Ook de opvolging van de online verspreiding van desinformatie die onze samenleving polariseert en democratie ondermijnt, krijgt de volle aandacht.	Vooruit (11)
93	Zonder het aantoonbaar voornemen om aan te zetten tot discriminerend, haatdragend of gewelddadig gedrag, mag een meningsuiting niet strafbaar zijn.	CD&V (428)
94	Met private en publieke mediabedrijven die deels gesubsidieerd worden met publiek geld wordt in een overeenkomst vastgelegd dat inhoud waarvan men oordeelt dat ze achterhaalde opvattingen of stereotypen bevat niet offline gehaald of verwijderd wordt, maar eventueel wel van duiding voorzien kan worden.	N-VA (90)
95	Om de strijd tegen fake news en desinformatie aan te gaan, bevorderen we factchecking, mediawijsheid en onderzoeksjournalistiek.	Vooruit (247)
96	Geen politieke censuur in de media	Vlaams Belang (73)
97	De bevordering van een democratisch en actief pluralisme en een ruime invulling van de vrije meningsuiting (die niet geldt voor laster en oproepen tot geweld)	Vlaams Belang (p.77)
98	We verzetten ons tegen het woke-denken en vragen aan alle Vlaamse universiteiten en hogescholen een vrijheidsverklaring te ondertekenen en te implementeren gebaseerd op de "Stanford Academic Freedom Declaration" die de vrijheid van meningsuiting garandeert en vastlegt dat promoties enkel mogelijk zijn omwille van academische verdiensten.	N-VA (48)
99	Het herstel van de academische vrijheid en de vrije meningsuiting aan onze universiteiten en hogescholen	Vlaams Belang (p.77)
100	We verdedigen de eerste generatie mensenrechten: de klassieke grondrechten zoals het recht op vrije meningsuiting en de vrijheid van vereniging	PVDA (432)

101	Voor ons kan alleen oproepen tot geweld vervolgbaar zijn. “Aanzetten tot haat” schrappen we uit de strafwetgeving omdat haat niet te definiëren valt en bovendien op zich ook niet strafbaar is. Hoe kan “aanzetten tot haat” dan strafbaar zijn? Uit respect voor historische feiten en de slachtoffers behouden we wel de bestaande wetgeving inzake het ontkennen van volkerenmoorden.	N-VA (48)
Recht op fysieke integriteit		
102	Voorkomen van gendergerelateerd geweld (zoals partnergeweld, seksisme of seksueel grensoverschrijdend gedrag) en zorg voor slachtoffers	Groen (57)
103	Investeren in de specifieke zorg voor transpersonen (wegwerken wachtlijsten, voldoende terugbetaalde psychosociale begeleiding, medisch noodzakelijke ingrepen tijdens de transitie worden gratis)	Groen (57)
104	Uitbreiding van het recht op wettige (zelf)verdediging naar goederen	Vlaams Belang (24)
105	Legalisering van pepperspray voor zelfverdediging	Vlaams Belang (24)
106	Een krachtig (interfederaal) actieplan tegen geweld jegens LGBTQIA+-personen.	CD&V (85)
107	Mogelijkheid om chemische castratie op te leggen door een rechter	Vlaams Belang (24)
108	Sectoren en organisaties die nog geen beleid hebben ter preventie van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, moeten verplicht worden dit te ontwikkelen en te implementeren, gekoppeld aan subsidie- of erkenningsvoorwaarden	CD&V (12)
109	Om (seksueel) grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer tegen te gaan, zorgen we voor meer vertrouwenspersonen en gespecialiseerde preventieadviseurs op de vloer. We maken de opvolging van preventieplannen beter afdwingbaar, om te waarborgen dat bedrijven voldoende ambitie tonen om elke werkvloer veilig te maken. Waar dat nuttig is, maken we ook gebruik van praktijktesten.	Vooruit (228)
110	Vrouwen zijn zowel online als offline veel vaker slachtoffer van geweld. Dat is onaanvaardbaar. We zetten de structurele investeringen in de Zorgcentra na Seksueel Geweld verder. We zorgen daarnaast ook voor bijkomende investeringen in sterke en laagdrempelige hulpverlening voor slachtoffers van seksueel en intrafamiliaal geweld. Plegers worden begeleid opdat zij nooit meer zulke feiten zouden plegen. Seksistische haatspraak wordt effectief en efficiënt vervolgd. Het landschap van meldpunten voor grensoverschrijdend gedrag wordt vereenvoudigd zodat verzekerd is dat elk slachtoffer toegang heeft tot een meldpunt.	Vooruit (229)
111	Specifieke aandacht aan ouderenmisbehandeling in de toekomstige campagnes rond intrafamiliaal geweld	CD&V (88)
Persvrijheid		
112	Een sterke, onafhankelijke openbare omroep (terugdraaiing besparingen VRT)	Groen (41)
113	Drukpersmisdrijven die ingegeven zijn door een discriminerende drijfveer worden voor de correctionele rechtbank gebracht. Deze correctionalisering kadert binnen een bredere herziening van artikel 150 G.W. waarbij ook daden van terrorisme door de correctionele rechtbank moeten kunnen vervolgd worden.	CD&V (83)
114	Wettelijk kader tegen SLAPP's (rechtszaken met als doel journalisten of kleine uitgevers het zwijgen op te leggen)	Groen (41)

115	We blijven investeren in een sterke openbare omroep die alle Vlamingen bereikt met kwalitatieve programma's en betrouwbaar nieuws.	CD&V (115)
116	Aanbieders van sociale media verantwoordelijk stellen voor de aanpak van fake news, polarisering en een ongezonde overdaad aan prikkels op het forum	Groen (83)
117	Aanpassing G.W. om ook persvrijheid voor audiovisuele pers te verankeren (artikel 25 G.W. is vandaag enkel van toepassing op de drukpers).	Open VLD (116)
118	De strijd tegen het SLAPP-fenomeen ('Strategic Lawsuit Against Public Participation') en de naleving van de wet op het bronnengeheim, moeten versterkt worden zonder daarbij te raken aan het recht op verweer.	CD&V (114)
Economie/ondernemen		
119	Verbod op nachtarbeid pas laten ingaan om 24 uur (i.p.v. 20u00)	Open vld (25)
120	Afschaffing van verbod op nachtarbeid, arbeid op zondag en arbeid op feestdagen	N-VA (15)
121	De impact van nieuwe wetgeving op ondernemingen moet in kaart worden gebracht met de opmaak van een kwalitatieve RIA (reguleringsimpactanalyse).	CD&V (223)
122	Schrapping wettelijk plafond rond overuren en deeltijds werk	Open vld (25)
123	Een overheid moet altijd een betrouwbare partner zijn, zeker bij bedrijfsvoering: afgeleverde gunsten zoals groene stroomcertificaten aan ondernemingen mogen niet vroegtijdig stopgezet of teruggevorderd worden.	Open vld (56)
124	Voor vergunningsprojecten van groot algemeen en maatschappelijk belang breiden we het snelrecht in de beroepsprocedures verder uit, waardoor er sneller de nodige ingrepen kunnen worden gesteld om de Vlaamse welvaart te verzekeren.	N-VA (21)
125	Hervorming federale rulingdienst waardoor latere betwisting van een ruling wordt vermeden door versterkt voorafgaand overleg, wat rechtszekerheid over fiscale en financiële gevolgen van hun investeringsbeslissingen bevordert.	CD&V (224)
126	Blokkering van vijandelijke overnames door buitenlandse spelers van cruciale sectoren en infrastructuur, zoals bijvoorbeeld het gas- en elektriciteitsnetwerk	Vlaams Belang (87)
127	De in België gevestigde ondernemingen die gebruikmaken van buitenlands personeel moeten ook voldoende geïnformeerd en gesensibiliseerd worden over risico's die ze lopen door samen te werken met niet-erkende buitenlandse bedrijven die personeel ter beschikking stellen. Het Belgische bedrijf kan een strafsancie of een administratieve geldboete krijgen.	N-VA (18)
128	Het bestaande wetgevende kader van regelluwe zones gebruiken als basis voor een nieuw concept: regelluwe testzones ('regulatory sandboxes'). Zo kunnen we nieuwe technologieën en economische velden een duidelijke en rechtszekere omgeving aanbieden waarin ze kunnen experimenteren. Een regelluwe testzone laat uitzonderingen op bepaalde wetgeving toe of biedt hulp bij de interpretatie ervan voor nieuwe technologieën of producten.	Cd&v (221)
Arbeid		
129	Recht op staken of collectieve acties beschermen	Groen (35)
130	Versoepeling van het ontslagrecht om ondernemers in staat te stellen flexibeler te zijn met hun personeelsbestand, wat essentieel is om aan te kunnen passen aan nieuwe omstandigheden en dus verder te groeien.	Open vld (29)

131	Elke maatregel die het stakingsrecht aan banden legt, wordt verworpen. Het stakingsrecht is essentieel in de strijd voor sociale rechtvaardigheid en democratie	Pvda (440)
132	Naast een recht op staken, is er ook een recht op werken.[...] De rechter moet voor herhaaldelijke amokmakers ook een plaatsverbod kunnen opleggen. Tijdens stakingen mag er geen verbod zijn op uitzendarbeid.	N-VA (22)
133	Sociale voordelen moeten toegekend worden op basis van inkomen, niet op basis van statuut.	Open vld (8)
134	Sociale voordelen moeten maximaal toegekend worden op basis van het reële inkomen van de betrokkenen, in plaats van alleen op basis van het sociaal statuut.	CD&V (147,207)
135	We plafonneren de sociale voordelen en koppelen ze aan het inkomen en niet aan het statuut. Om hierbij promotiegevallen te vermijden, laten we sociale voordelen gradueel uitdoven naarmate het inkomen stijgt. [...] Via een centraal register wordt er bijgehouden hoeveel sociale voordelen iemand krijgt. Dat register is raadpleegbaar en dient ingevuld en aangevuld te worden door alle instanties die deze voordelen toekennen. We beperken ze in totale omvang per gezin.	N-VA (12)
136	De strijd tegen leeftijdsdiscriminatie op de arbeidsmarkt moet op verschillende fronten gevoerd worden. Voorstander van praktijktesten op de arbeidsmarkt, om leeftijdsdiscriminatie door werkgevers tegen te gaan.	CD&V (76)
137	We breiden de flexibele werkweek verder uit. We versoepelen zondagsarbeid, avond- en nachtwerk. Nachtarbeid begint pas vanaf 24u. Het wettelijke plafond op het aantal onbelaste overuren wordt geschrapt. Arbeidstijdregelingen en arbeidsorganisatie moeten op bedrijfsniveau afgesproken kunnen worden, zonder handtekening van de vakbondssecretaris. We schaffen de 1/3-regel en de 3-urenregel af. Iedereen werkt gewoon zoals hij dat zelf wil.	Open VLD (11)
138	Bedrijven en werknemers moeten de autonomie krijgen om zelf op de werkvloer all-in-akkoorden te sluiten, met afspraken over de lonen, arbeidsvoorwaarden, maar ook ploegenarbeid, over aanvullende voordelen, over flexibiliteit, ... Via een 'opt-out' clause kunnen bedrijven, mits sociaal akkoord, afwijken van de centraal onderhandelde loonafspraken.	N-VA (16)
139	Proportionele bescherming voor kandidaten van sociale verkiezingen. Werknemers die zich kandidaat stellen bij de sociale verkiezingen maar niet verkozen worden als werknemersafgevaardigde blijven momenteel beschermd tegen ontslag tot de volgende sociale verkiezingen 4 jaar later, ook al worden zij niet verkozen. Sommigen stellen zich enkel met dit doel kandidaat. Wij beperken de periode van bescherming van niet-verkozen kandidaten tot een half jaar.	Open vld (31)
140	De arbeidsmarkt is voor iedereen. [...]. Tegen alle vormen van discriminatie op de arbeidsmarkt moet sterk opgetreden worden. We hanteren hierin een nultolerantie.	CD&V (145)
141	Keuze voor het concentrische arbeidsmigratiemodel: de focus ligt eerst op intra-Belgische mobiliteit, dan op intra-Europese mobiliteit en pas erna op de arbeidsmigratie uit niet-EU-landen.	CD&V (146)
142	De ambtenarenpensioenen worden op dezelfde manier berekend als die van werknemers en zelfstandigen. De perequatie van de ambtenarenpensioenen, die recent werd aangescherpt, wordt afgeschaft. We evolueren naar een eengemaakt statuut.	Open vld (12) N-va (36)
143	We vragen daarom van werklozen een substantiële inspanning van 30 uur per week waarbinnen men naar werk moet zoeken, zich moet omscholen richting een knelpuntberoep of gemeenschapsdienst moet opnemen. We begeleiden hen ook intensiever. Na maximum twee jaar werkloosheid eindigt de werkloosheidsuitkering en trachten we mensen te activeren via ondernemerschap, gemeenschapsdienst, opleidingen of sociale activering.	Open vld (13)
144	Wie werkloos wordt, krijgt de eerste drie maanden een hogere financiële bescherming dan vandaag. Naarmate de tijd vordert, daalt de uitkering sterker dan vandaag. Hoelang je een werkloosheidsuitkering kan ontvangen, hangt af van het aantal reeds gewerkte jaren. We voorzien een maximumtermijn van twee jaar, maar die kan lager liggen in tijden van hoogconjunctuur en krapte op de arbeidsmarkt.	N-VA (12)

145	Optrekken van de werkloosheidsuitkering gedurende de eerste periode, versterking van de degressiviteit en zorg voor een betere waardering van opleidingen voor knelpuntberoepen. We beperken de werkloosheid in de tijd na drie jaar.	CD&V (152)
146	De taalgrens is geen werkgrens: wie een job weigert over de taalgrens moet gesanctioneerd worden.[...] een jobbonus voor walen en Brusselaars die in Vlaanderen komen werken.	Open vld (17)
147	Voor wie werkt en gebruik maakt van kinderopvang moet de kostprijs substantieel omlaag.	Open vld (21)
148	We behouden de voorrang voor kinderopvang voor werkende ouders.	N-VA (34)
149	Afschaffen van anonieme praktijktesten (op de werkvloer)	Vlaams Belang (31)
150	Vakbonden verdwijnen uit de bestuursorganen van de VDAB	N-VA (17, 46)
151	Rechtspersoonlijkheid voor vakbonden en werkgeversorganisaties	Vlaams Belang (31)
152	Elke vakbond moet rechtspersoonlijkheid hebben, met transparantie over zijn financiën. Elke vakbond of belangenorganisatie moet vallen onder de antiwitwaswetgeving van 18 september 2017. Zoals politici moeten organisaties die particuliere belangen vertegenwoordigen hun financiën openbaren aan banken.	N-VA (46)
153	Bonden die tegen fiscale gunstregimes protesteren, zouden zelf het goede voorbeeld moeten geven. We schaffen daarom het fiscaal voordeel af dat geldt voor de ledenbijdrage, en de stakingsgelden belasten we op exact dezelfde manier als een loon.	N-VA (46)
154	We nemen sociale dumping daarom apart op in het Sociaal Strafwetboek en bestraffen het fenomeen zwaarder. We versterken ook de sociale inspectie om zo de controle op sociale dumping te kunnen opvoeren.	Vooruit (89)
155	We verwerpen elke maatregel die het stakingsrecht aan banden legt. Het stakingsrecht is essentieel in de strijd voor sociale rechtvaardigheid en democratie	PVDA (440)
156	We verdedigen de vrijheid van betoging en respecteren het stakingsrecht	PVDA (426)
157	Wie weigert mee te werken aan een passend traject naar werk wordt gesanctioneerd door de VDAB.	N-VA (17)
158	We tekenen Conventie 158 van de IAO die stelt dat werkgevers verplicht zijn elk ontslag te motiveren	PVDA (100)
159	Artikel 406 van het Strafwetboek over de belemmering van het verkeer schrappen, dat dateert uit de 19e eeuw en dat van zijn oorspronkelijke doel werd afgewend om vakbondsmensen te kunnen laten veroordelen	PVDA (432, 445-446)
160	We verbieden dwangsommen en eenzijdige verzoekschriften tegen stakingsposten. Rechtbanken of de politie kunnen niet ingrijpen om collectieve actie de kop in te drukken --> Enkele jaren geleden heeft het Europees Comité voor Sociale Rechten, dat verantwoordelijk is voor de naleving van het Europees Sociaal Handvest, er nog op gewezen. Dat Handvest garandeert het stakingsrecht. Het Comité veroordeelde België voor het opleggen van dwangsommen tegen piketten	PVDA (442, 445)
161	De vrijheid van vereniging, van meningsuiting en sociale actie zijn fundamentele rechten die ons allen aanbelangen. Syndicale rechten zijn mensenrechten. Ze spelen een essentiële rol in de strijd voor sociale en democratische vooruitgang. Vakbondsvrijheden mogen niet worden beperkt of ingeperkt. Ze moeten worden uitgebreid en versterkt	PVDA (447)
162	We stellen de opdrachtgever direct verantwoordelijk voor het niet correct betalen van lonen, voor illegale tewerkstelling en voor inbreuken op de wetgeving rond welzijn op het werk. En dat in heel de keten van onderaannemingen. Deze ketenaansprakelijkheid zorgt voor veiliger en kwaliteitsvoller werk en gaat sociale dumping tegen. Met een databank loonschulden kunnen opdrachtgevers eenvoudig nagaan met wie ze samenwerken.	Vooruit (88)

Wonen

163	We zetten versterkt in op de activering van sociale huurders. Inactieve sociale huurders op beroepsactieve leeftijd moeten zich niet enkel verplicht inschrijven bij de VDAB, maar dienen ook verplicht hun werkbereidheid aan te tonen en binnen een bepaalde termijn aan de slag te gaan.	N-VA (51)
164	Een voorkooprecht voor de Vlaamse overheid om vrijgekomen woningen in de Vlaamse Rand aan te kopen en door te verkopen of te verhuren aan Vlaamse kopers	Vlaams Belang (11)
165	We voeren de strijd tegen dak- en thuisloosheid op door het inzetten van modulaire woonunits. We blijven inzetten op projecten zoals Housing First voor daklozen die worstelen met complexe verslavings- en psychiatrische problematieken. De vrederechter moet kunnen ingrijpen door daklozen die mogelijk kampen met psychologische, - psychiatrische-, verslavings- of enige andere problematieken een omvattend hulpverlening- en begeleidingstraject op te leggen waarin zij verplicht worden om in een residentiële bovenlokale voorziening de nodige stappen te nemen die tot doel hebben om hun levenskwaliteit te verbeteren, hen inzicht te bieden in de mogelijke onderliggende problematieken waarmee ze te kampen hebben en hen de handvaten en effectieve hulp te bieden om deze problematieken op een structurele manier aan te pakken en te overwinnen.	N-VA (87)
166	Verschillende woonvormen voor ouderen en mensen met een zorgbehoefte zoals aanleunwoningen, assistentiewoningen, gemeenschappelijk wonen, meergeneratiewoningen, zorgwoningen -... moeten een aangepast wettelijk kader krijgen zodat wonen en zorg 'op maat' mogelijk wordt. We willen dat ook in de sociale huisvesting door de woonmaatschappijen voldoende aangepaste woningen gerealiseerd worden. Dat alles zodat zorgbehoevenden op een inclusieve manier kunnen wonen.	CD&V (274)
167	De overheid faciliteert verschillende vormen van ondersteuning en kwalitatieve woonvormen die betaalbaar zijn. Vlotte toegankelijkheid van deze voorzieningen en het openbaar domein worden maximaal gewaarborgd.	N-VA (37)
168	Geen invoering van praktijktesten voor het afsluiten van huurcontracten	Vlaams belang (41)
169	Er moet een einde worden gemaakt aan de tijdelijke contracten in de sociale huur. De dreiging om uit huis gezet te worden bij een stijgend inkomen is enorm demotiverend voor sociale huurders die een baan zoeken of meer uren willen gaan werken.	Vooruit (55)
170	We zetten versterkt in op de middelentoets. Zowel bij inschrijving en toewijzing van een sociale woning worden de middelen van de sociale huurder gecontroleerd. Voor zij die over voldoende financiële middelen beschikken om te voorzien in de eigen huisvesting wordt het huurcontract opgezegd.	N-VA (51)
171	Het sociaal ruimtelijke beleid moet een divers en betaalbaar aanbod bieden voor alle gezinsvormen en voor ieders budget.	Vooruit (177)
172	Nog te vaak zien we dat mensen gediscrimineerd worden in hun zoektocht naar een woning. Mensen met een migratieachtergrond, personen met een handicap, alleenstaande ouders... allemaal hebben ze minder kansen op de huurmarkt. Dat bewijst studie na studie. En toch blijft het onbestraft. Wij pleiten voor proactieve praktijktesten	PVDA (238, 476)
173	Via Wonen in eigen streek voeren we een assertief beleid om zoveel mogelijk inwoners die een duurzame band met de streek hebben in de Rand te laten wonen. Wie werkt en een duurzame band met de streek kan aantonen, krijgt ook voorrang in de kinderopvanginitiatieven.	N-VA (116)
174	Wonen is een basisrecht en een basisvoorwaarde voor maatschappelijke participatie. We willen ervoor zorgen dat mensen betaalbaar en voldoende kwalitatief kunnen wonen. We blijven ons engageren om tegen 2030 een einde te maken aan dak- en thuisloosheid, zoals ook opgenomen in de Lissabon-verklaring	CD&V (212)

175	Huisvesting is een basisrecht, we zorgen voor betaalbare en kwaliteitsvolle huisvesting voor iedereen	PVDA (136)
176	Meer solidariteit is tweerichtingsverkeer en daarom leggen we meer de nadruk op het tijdelijk karakter van sociale huisvesting. Hier ligt ook een bijzondere taak weggelegd voor de woonmaatschappen. Zij die kunnen voorzien in eigen huisvesting op de private huurmarkt, maken plaats voor zij die er op dat moment wél nood aan hebben. Het stimuleren van uitstroom binnen de sociale huisvesting maakt deel uit van het beleid van de woonmaatschappijen.	N-VA (50-51)
Klimaat / leefmilieu		
177	Ecocide, het opzettelijk en onherroepelijk vernietigen van leefmilieu, internationaal als misdrijf laten erkennen en opnemen in het Statuut van het Internationaal Strafhof	Groen (73)
178	De buitensporige en onrealistische strafbaarstelling van ecocide uit het nieuwe Strafwetboek halen.	N-VA (74)
179	Een pauze voor alle bestaande Europese klimaatregels	Vlaams Belang (95)
180	Afschaffing draconische milieunormen die onbetaalbaar en onhaalbaar zijn, als voorbeelden worden renovatieverplichtingen en lage-emissiezones gegeven	Vlaams Belang (35)
181	Waar het Europese beleid de lidstaten ondersteunt in het realiseren van de klimaatdoelstellingen zal Europa een partner vinden in ons, maar tegen doelstellingen en maatregelen die de factuur verhogen voor burgers en ondernemingen of die tot buitensporige administratieve lasten leiden, zullen we ons blijven verzetten en terugdraaien waar mogelijk.	N-VA (54)
182	Een beleid dat gericht is op het ondersteunen van samenwerkingsverbanden en het stimuleren van burgerparticipatie in het lokale klimaatbeleid, zoals bijvoorbeeld lokale klimaattafels. Geëngageerde mensen komen zo mee in de cockpit van het eigen lokale klimaatbeleid	Cd&v (306)
183	We blijven ons wel verzetten tegen de Europese Natuurherstelwet zoals die nu voorligt	N-VA (56)
Ruimtelijke ordening		
184	Vergunningverlenende besturen moeten vergunningsaanvragen grondiger beoordelen en beslissingen beter onderbouwen [...] Het is de taak van de overheid om een duidelijk afdwingbaar kader te formuleren over wat kan, eerder dan gedetailleerde regels vast te leggen over hoe we het bereiken.	Vooruit (180)
185	Voor ruimtelijke projecten met een grote maatschappelijke impact is het waardevol dat burgers, bedrijfsleven en middenveld al tijdens de ontwerpfasen actief meedenken en op zoek gaan naar oplossingen.	Vooruit (181)
186	De regels moeten door iedereen nageleefd worden. Vlaanderen ziet erop toe dat lokale besturen hun vergunningenbeleid op een correcte en integere manier voeren. Belangenvermenging of vriendjespolitiek moeten altijd tot sancties leiden.	Vooruit (181)
Zelfbeschikking / ethische kwesties		
187	Recht op abortus in de G.W. verankeren	Groen (71) Open VLD (119)
188	Recht op waardig sterven in de G.W. verankeren	Open VLD (118)

189	Recht op euthanasie uitbreiden voor personen met dementie en toegang tot euthanasie beter garanderen voor personen in een uitzichtloze medische situatie	Groen (71)
190	Verankering zelfbeschikkingsrecht in de G.W.	Open VLD (116)
191	Toegang voor donorkinderen tot de niet-identificerende gegevens van de donor vanaf 12 jaar en tot de identificerende gegevens vanaf 16 jaar.	CD&V (437)
192	Het kennen van de eigen afkomst is belangrijk voor de identiteitsvorming van kinderen. Daarom schaffen we de anonimiteit van sperma- en eiceldonoren af.	N-VA (35)
193	We verankeren seksuele en reproductieve rechten, met inbegrip van abortus, als grondrechten.	Vooruit (233)
194	Voor ons is het recht op zelfbeschikking van vrouwen essentieel. We moderniseren en versoepelen de abortuswet en zorgen voor toegankelijke abortuszorg op maat.	Vooruit (227)
195	Afschaffing van de anonimiteitswaarborg bij gameten- en embryodonatie.	CD&V (437)
Politieke rechten/politieke instellingen		
196	Bestaande democratische instellingen versterken en nieuwe vormen van democratie installeren (petitierecht en gelote burgerpanels)	Groen (68 + 80)
197	We schaffen de Belgische monarchie af, en dit ten laatste bij het overlijden of aftreden van het huidige regerende staatshoofd. In afwachting wordt de monarchie een puur ceremoniële functie, met de bijkomende besparing. Koninklijke domeinen, met uitzondering van de privéwoning en de ambtswoning van de koning, worden beschikbaar gemaakt voor openbaar nut. In afwachting van het confederale model komt naar Vlaams voorbeeld het initiatiefrecht om een federale regering te vormen eerst toe aan de grootste partij.	N-VA (47)
198	Afschaffing van de monarchie. Alle dotaties dienen onmiddellijk te worden stopgezet.	Vlaams Belang (14)
199	Federale kieskring naast provinciale kieskring	Groen (80)
200	Federale kieskring en Vlaamse kieskring	Open VLD (76)
201	Eén federale kieskring voor de Europese verkiezingen	Open VLD (76)
202	Behoud van de provincies als rechtstreeks verkozen intermediair bestuursniveau.	CD&V (404)
203	Afschaffing provincies	Open VLD (68) N-VA (47)
204	Een van de mogelijkheden om het bestuur dichterbij de mensen te brengen is de oprichting van districten. Deze vorm van binnengemeentelijke decentralisatie laat toe om de uitoefening van bepaalde bevoegdheden dichterbij de mensen te brengen, de zichtbaarheid van het bestuur te verhogen en om flexibel in te spelen op de lokale noden. Het maximale aantal uitvoerende mandatarissen van districten moet decretaal vastgelegd worden.	CD&V (404,405)
205	Rechtstreekse verkiezing formateur (populairste kandidaat op de lijst met de meeste stemmen krijgt het initiatief om een regering te vormen en wordt automatisch informateur)	Open VLD (77)
206	We voeren een nieuw kiesstelsel in waarbij:	N-VA (47)

	<ul style="list-style-type: none"> • Het grootste deel van de Vlaamse parlementszetels verdeeld wordt op basis van kleinere lokale kieskringen waarin telkens één kandidaat ('winnaar neemt alles') verkozen wordt. De andere parlementszetels worden proportioneel verdeeld op basis van de resultaten in een Vlaamse kieskring. • Zo versterken we binnen de kleinere lokale kieskringen de nabijheid van de politiek. Tegelijkertijd krijgt de burger de mogelijkheid om alle Vlaamse toppolitici te beoordelen op hun daden, ongeacht waar ze wonen in Vlaanderen. Op die manier combineren we nabijheid en brede impact, zijn er minder partijen nodig voor een regering en wordt het mandaat van de parlementsleden versterkt. • In afwachting van deze hervorming gaan we voluit voor een afschaffing van het systeem van opvolgers. 	
207	Kandidaat-ministers worden bij hun aanstelling onderworpen aan een parlementaire hoorzitting naar het model van het Europees Parlement. Dit laat toe dat het parlement de ministers op voorhand kan controleren op hun geschiktheid en dat de parlementaire controlefunctie reeds voor de eedaflegging wordt uitgeoefend. Verkozen parlementsleden krijgen een betere omkadering om hun controlefunctie en wetgevende functie versterkt te kunnen uitvoeren, onder meer via een parlementaire studiedienst.	Open VLD (77)
208	Invoering van een deblokkeringsmechanisme dat in werking treedt korte tijd na de verkiezingen. Als men er niet in slaagt om binnen een periode van zes maanden een federale regering tot stand te brengen, wordt er een regering gevormd volgens het model van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Binnen elke taalgemeenschap van de Kamer van volksvertegenwoordigers wordt er onafhankelijk van elkaar een meerderheid gevormd. Deze Vlaamse en Franstalige meerderheden maken vervolgens samen de federale regering uit.	CD&V (422)
209	De Vlaamse stem moet zwaarder doorwegen in de (Europese) Raad. We wensen een grotere rol voor de deelstaten in de Europese belangenbehartiging en een (pro-)actievere rol voor nationale parlementen in de Europese standpuntbepaling	N-VA (109)
210	Kiezers moeten zelf meer kunnen bepalen wie hen zal vertegenwoordigen: hervorming lijststem, afschaffing opvolgers, invoering gedeelde stem. De devolutieve werking van de lijststem wordt afgeschaft, evenals het systeem van opvolgers. Een kiezer kan voortaan zijn of haar stem verdelen over meerdere personen over alle lijsten heen. De kandidaten krijgen dus telkens een fractie van één stem, ook bij een stemming op een lijst. Enkel en alleen op basis van het aantal stemmen dat een kandidaat behaalt, wordt die verkozen of aangewezen als opvolger	Open vld (77)
211	We slanken het Brussels Parlement af van 89 naar 50 verkozenen. In vergelijking met de andere regionale parlementen is het Brussels parlement te groot. Daarom slanken we het af naar 40 Frans- en 10 Nederlandstaligen. Verkiezingen verlopen op taalgemengde lijsten en niet langer in taalgroepen. De datum van de Brusselse deelstaatverkiezing zal altijd samenvallen met de gemeenteraadsverkiezingen. Ook EU-burgers die langdurig hun hoofdverblijfplaats in Brussel hebben zullen stemrecht voor de deelstaatverkiezing krijgen.	Open VLD (74)
212	Versterking van het federale beleidsdomein voor delen van Klimaat, Energie, Mobiliteit, Justitie, Sport, Gezondheid en ontwikkelingssamenwerking (meer efficiëntie)	Groen (81)
213	We pleiten onomwonden voor de afschaffing van de taalfaciliteiten. De verankerde federale wetgeving zorgt ervoor dat faciliteitengemeenten onvoldoende bestuurskracht hebben om de grote lokale uitdagingen het hoofd te kunnen bieden.	N-VA (82, 114)
214	Het federale niveau de knoop laten doorhakken wanneer besluitvorming blokkeert op belangrijke momenten, met name in crisissituaties of bij de bepaling van Belgische standpunten op internationaal en Europees niveau	Groen (80)

215	Wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de mogelijkheid voorzien dat een derde van de leden van de Kamer een motie tot ontbinding van de Kamer kan indienen, als de situatie zich voordoet dat de federale regering na de verkiezingen ontslag neemt en de Koning er vervolgens niet in slaagt om een regering te vormen.	CD&V (422)
216	Een België van vier sterke deelstaten en gemeenschappen die alleen nog cultuur en onderwijs beheren. De andere gemeenschapsbevoegdheden gaan naar de gewesten	Groen (80)
217	We maken van ons land een heldere federatie met vier deelstaten: Vlaanderen, Wallonië, Brussel en Oost-België. Het onderscheid tussen gemeenschappen en gewesten - met nog eens aparte politici, parlementen en commissies - houdt op te bestaan. In geval van discussie over bevoegdheden treedt het Grondwettelijk Hof als scheidsrechter op.	Open VLD (72)
218	Afschaffing Senaat	Groen (80) Open VLD (68) Vooruit (252) CD&V (421) N-VA (47)
219	Een interne staatshervorming. Met decentralisatie als uitgangspunt moeten zo veel mogelijk bevoegdheden van het federale en Vlaamse niveau worden overgedragen naar de lokale besturen. Deze moeten daarvoor de juiste omkadering en middelen krijgen. Overbodige niveaus, zoals de provinciebesturen, schaffen we af.	Open vld (75)
220	Inzet op burgerparticipatie door kiezersraadpleging	Open vld (76)
221	Via het Labo lokale burgerparticipatie zal de Vlaamse overheid de lokale besturen blijven ondersteunen om ook dit cruciale element van burgerparticipatie voldoende ingang te doen vinden. Het is aan besturen om aan te geven wat ze concreet met deze input zullen doen én om te verantwoorden welke keuzes er op basis van deze input gemaakt worden.	N-VA (47)
222	De burger moet actief betrokken worden bij de opbouw en de uitvoering van het beleid door middel van wijkbudgetten en co-creatie.	CD&V (406)
223	Een regering moet in een acute situatie een beslissing kunnen nemen, die meteen effect heeft, maar het parlement moet wel die beslissing al dan niet kunnen bekrachtigen. Een avondklok of een collectief plaatsverbod mag nooit meer ingeroepen worden. Sociale kredietsystemen, waarbij burgers scores krijgen op basis van hun gedrag en die scores leiden tot beloningen of verlies van voorrechten, zijn voor ons nooit proportionele, laat staan aanvaardbare instrumenten. Bij een herschikking van de artikelen van de grondwet, zetten we de rechten en vrijheden weer helemaal bovenaan.	Open vld (116)
224	De Vlaamse Minister-President rechtstreeks verkiezen	Vlaams Belang (7)
225	Burgemeesters rechtstreeks verkiezen	Vlaams Belang (7)
226	Uitwerking van een samenwerkingsprotocol op basis waarvan in aanloop naar de regeringsvorming een 'Staat van het land' wordt opgemaakt die de belangrijkste uitdagingen op korte en lange termijn op een neutrale manier identificeert. Dit om de regeringsonderhandelingen te rationaliseren.	CD&V (423)
227	Referenda op lokaal, Vlaams en nationaal niveau	Vlaams Belang (15)
228	De partij wil een soevereiniteitsverklaring doen in het Vlaams parlement	Vlaams Belang (7)
229	Schrapping partijtotaal van Kamer en Senaat	Vlaams Belang (15)

230	Besluitvorming moet zo dicht mogelijk bij de burger plaatsvinden (subsidiariteit). We toetsen dus consequent af of de voorgestelde doelen niet beter op regionaal, nationaal of lokaal niveau kunnen bereikt worden. Zo roepen we een halt toe aan de sluipende bevoegdheidsuitbreiding van de EU.	N-VA (109)
231	Afschaffing vreemdelingenstemrecht	Vlaams Belang (15)
232	Afschaffing Kamer, Senaat en provincies	Vlaams Belang (15)
233	De deelstaten nemen, voor hun bevoegdheden, rechtstreeks deel aan Europese besluitvorming.	CD&V (421)
234	Rechtstreekse inspraak van de deelstaten in de organisatie van de federale staat (onder andere bij wijziging van de Grondwet en bijzondere wetten en de benoeming van rechters).	CD&V (421)
235	Burgerparticipatie kan de representatieve democratie niet vervangen, maar wel versterken. We geven ruimte aan goed afgebakende, ondersteunde en omkaderde burgerparticipatieprojecten op nationaal, Vlaams en lokaal niveau. We verankeren ook de uitbouw van burgerparticipatie binnen bestaande advies- en overlegorganen. Om betekenisvol te zijn, moet burgerparticipatie ook inclusief en representatief zijn. Het middenveld kan hierin een sleutelrol spelen.	Vooruit (247)
236	We maken het huidige kiesstelsel democratischer. Wie vandaag een Vlaamse of federale minister wil belonen of afstraffen voor gevoerd beleid, kan dat alleen doen als die minister toevallig in hun provincie woont. Dat is een serieuze beperking van de democratie. Wij pleiten voor een duaal systeem met Vlaamse en federale kieskringen en daarnaast telkens een lijst met een kleinere kieskring.	Vooruit (246)
237	Versterk ouderenparticipatie in de verschillende facetten van het beleid door middel van sterke lokale seniorenraden, de Vlaamse Ouderenraad en de Federale Adviesraad voor Ouderen.	Vooruit (245)
238	We betrekken werknemers, burgers en het maatschappelijk middenveld bij het klimaatbeleid	PVDA (301, 309)
239	We passen de taalwetgeving en de grondwet aan om een assertief beleid te voeren ter versterking van het Vlaams karakter, zeker in de Rand.	N-VA (114)
240	We zetten in op een stevig gecoördineerd federaal, regionaal en lokaal beleid voor jeugd en kinderrechten waarbij wordt geluisterd naar de stem van jongeren en kinderen. Ze krijgen ook inspraak in beleidsbeslissingen die hen aanbelangen.	CD&V (208)
241	Burgerparticipatie: we voeren een bindend burgerreferendum in. Als 1 procent van het betrokken kiezerskorps dat vraagt, wordt een beslissing voorgelegd aan de bevolking; We wijzigen de wet op het burgerinitiatief om het parlement te verplichten zich serieus te buigen over kwesties die door de burger aan de orde worden gesteld; het maatschappelijk middenveld en de vakbonden worden stelselmatig geraadpleegd bij elke grote wetswijziging	PVDA (426, 430)
242	Tegen een "volksberoep" dat het parlement de mogelijkheid zou geven om een beslissing van het gwh te verwerpen	PVDA (435)
243	De kiesdrempel afschaffen en de zetels eerlijker verdelen. Het systeem D'Hondt bevoordeelt de grote partijen en zorgt ervoor dat een kleine partij in sommige provincies zelfs met meer dan 5% geen zetel kan bemachtigen	PVDA (30)
244	We passen de (grond)wet aan zodat koop- en verkoopakten van onroerende goederen in het Vlaams Gewest verplicht in het Nederlands moeten verleden worden.	N-VA (115)
245	Bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven moeten beleidsmakers altijd de impact van de maatregelen op mensen in armoede in kaart te brengen. Het steeds toepassen van de armoedetoets is hierbij cruciaal. Om een effectief beleid voor armoedebestrijding te kunnen voeren, is de inspraak en participatie van mensen in armoede essentieel. We mogen hierbij ook niet vergeten dat het om een zeer diverse groep mensen gaat. Deze inbreng mag niet beperkt blijven tot een eenmalige consultatie. Het moet gaan om een structurele wisselwerking bij de opmaak en vormgeving van het armoedebestrijdingsbeleid.	CD&V (211)

246	We heffen de speciale pensioenkas van parlementariërs op en maken de Federale Pensioendienst verantwoordelijk voor het beheer van de pensioenen van politieke vertegenwoordigers. Voor langdurig zieke politici komt er een regeling zoals die voor een werknemer, in plaats van een gewaarborgd loon aan 100 procent. In plaats van een ontslagvergoeding kunnen voormalige verkozenen die werk zoeken een werkloosheidsuitkering aanvragen. We belasten alle inkomsten van politici (onkostenvergoeding). Extra vergoedingen voor bijzondere parlementaire functies (voorzitter of ondervoorzitter van het parlement, commissievoorzitter of fractieleider) brengen we terug tot redelijke proporties	PVDA (417)
247	We maken een einde aan de praktijk dat de wedde van ambtenaren die aan de slag gaan als lid van een kabinet van een regeringslid (deels) verder wordt betaald door hun oorspronkelijke werkgever. Dat kan aanleiding geven tot belangenvermenging. De wedde van gedetacheerde ambtenaren moet volledig met de beschikbare kabinetskredieten gefinancierd worden.	N-VA (48)
248	Jongerenraad op de verschillende bestuursniveaus die autonoom handelt en initiatiefrecht heeft	PVDA (454, 466)
249	Wanneer er na 6 maanden nog geen regeerverklaring is, worden automatisch nieuwe verkiezingen georganiseerd.	Vooruit (254)
250	We voeren een “ministerexamen” in zoals op Europees niveau.	Vooruit (254)
251	We zorgen er ook voor dat de parlementsleden met volledige kennis van zaken wetten kunnen goedkeuren en hun controlefunctie kunnen uitoefenen. Zo zorgen we ervoor dat het parlement (onder andere) kennis kan nemen van het advies van de Inspectie van Financiën en het voorafgaand akkoord van de minister van Begroting samen met het wetsontwerp betreffende de begroting.	N-VA (48)
252	We verminderen de overheidsdotaties aan politieke partijen en maken ze transparanter en democratischer. Elke vorm van financiering uit het buitenland aan politieke partijen wordt verboden.	Vooruit (252)
253	Wij willen dat de staatsstructuur ervoor zorgt dat de maatschappelijke uitdagingen effectief worden aangepakt: ons leidend principe is meer bestuurskracht als hefboom om de welvaart en het welzijn van de mensen te vergroten. Om daartoe te komen, is het duidelijk dat het met minder ministers, minder parlementairen en minder partijfinanciering kan.	Vooruit (27)
254	We hervormen de procedure van lopende zaken. In een regering van lopende zaken behoudt elke partij uit de aflopende regering maximaal één afgevaardigde en het aantal federale kabinetsmedewerkers wordt gehalveerd. Samen vormen die een kabinet van vicepremiers dat de kernposten bemant. Als er drie maanden na de verkiezingen nog altijd geen federale regering gevormd is, worden de lopende zaken verder behandeld door de besturende partijen van de deelstaatregeringen.	N-VA (47)
255	We schaffen het weinig democratische systeem van het legislatuurparlement af op Vlaams niveau. Pijnpunten die de werking van de regering hypothekeren, moeten aan het oordeel van de kiezer kunnen worden voorgelegd. De Vlaamse verkiezingen moeten volledig autonoom door Vlaanderen georganiseerd worden.	N-VA (47)
256	Vlaanderen en het federale niveau moeten samenwerken, hoe de bevoegdheden ook zijn verdeeld. We moeten weg van het sabotage-federalisme. Overheden maken bindende afspraken over de verdeling van inspanningen en houden zich eraan. Zo is het steeds duidelijk waarin elk niveau zal investeren en voorkomen we jarenlang gepalaver.	Vooruit (27)
257	We maken een einde aan het samenvallen van de Europese, federale en Vlaamse verkiezingen, zodat elk beleidsniveau op zijn eigen merites beoordeeld wordt. In geen enkel federaal land worden de federale en deelstaatverkiezingen op dezelfde dag gehouden.	N-VA (47)

258	We bekijken hoe we de ontwikkeling van het lokale uitdaagrecht naar Nederlands model nog meer ingang kunnen doen vinden. Projecten waarbij buurtbewoners of burgers samen publieke taken (bijvoorbeeld onderhoud van speeltuinen, groenonderhoud, opruimen van afval na de wekelijkse marktdag, ...) Verrichten in plaats van de overheid omdat zij dit beter, sneller, efficiënter of anders kunnen, versterken niet alleen het sociaal weefsel, maar ook de band tussen de burger en de overheid.	N-VA (47)
259	Vermindering van de totale financiering vanuit de overheid aan politieke partijen. Voorstander van een getrapt systeem waarbij een groter aantal stemmen een hogere financiering oplevert. Boven een bepaald niveau nemen de extra inkomsten per stem echter af zodat het totale bedrag van de partijfinanciering naar beneden gaat.	CD&V (423)
260	We pleiten al lang voor de vermindering van de partijfinanciering.	N-VA (47)
261	We verminderen het aantal (federale en Vlaamse) parlementsleden. In een confederale staat zou het aantal parlementsleden nog fors dalen, aangezien het federaal parlement wordt ingeruild voor een beperkte confederale kamer, bemand door deelstaatparlementsleden.	N-VA (47)
Rechten van dieren		
262	Rechten van dieren volwaardig verankeren in de G.W. Het G.W.-Hof moet nieuwe wetten, decreten en ordonnanties daar steeds aan kunnen aftoetsen.	Groen (11)
263	Dierenrechtenverenigingen kunnen naar de rechter stappen om dierenmishandeling te stoppen, zonder dat ze een persoonlijk belang in de zaak moeten aantonen.	Groen (11)
264	We moeten het welzijn van runderen verzekeren door een effectieve en humane voorverdoevingsmethode vóór de slachting.	Open vld (154)
265	De bescherming van dieren met gevoelsvermogen wordt in de grondwet ingeschreven.	Vooruit (192)
266	We maken een Europese commissaris bevoegd voor dierenwelzijn	Vooruit (192)
267	Vlaanderen bekijkt de mogelijkheid om inbreuken op de Codex Dierenwelzijn ook via GAS-boete te bestraffen zoals het niet-steriliseren van je kat.	N-VA (52)
Mensenrechten (algemeen)		
268	Versterken en verhelderen van het mensenrechtenlandschap (samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus)	Open vld (117)
269	Uitbreiding mandaat Vlaams mensenrechteninstituut	Open VLD
270	We zorgen voor een automatische toekenning van sociale rechten. Persoonlijke sociale dienstverlening gaat na op welke rechten en tegemoetkomingen iemand aanspraak kan maken	PVDA (138)
271	Maximale uitbouw van de samenwerking tussen de verschillende mensenrechteninstellingen in het land zodat het Vlaams Mensenrechteninstituut een A-status kan behalen.	CD&V (82)
272	We nemen het recht op water op in de Grondwet. Eerder was het recht op water ook al erkend in het IVRK en IVESCR. We willen ook dat de Europese commissie het mensenrecht op water en sanitaire voorzieningen voor allen opneemt in alle relevante wetgeving en in het Handvest van de grondrechten van de EU.	PVDA (366, 369, EU 54, 59)
273	Inzet op toegankelijkheid tot de verschillende mensenrechteninstellingen via een toegankelijk eenheidsloket.	CD&V (82)

274	We zetten de VN-Verklaring over de Rechten van de Boeren en andere personen die werken op het platteland om naar Belgisch recht	PVDA (380)
275	We garanderen de naleving van de UVRM	PVDA (426)
276	We verdedigen consequent de mensenrechten en de scheiding der machten	PVDA (436)
277	Grondrechten moeten onvoorwaardelijk gewaarborgd zijn, maar worden steeds meer voorwaardelijk. Wij komen op voor het respecteren van de internationale verdragen zoals het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens	PVDA (474)
278	We hechten belang aan de werking van het Vlaamse Mensenrechteninstituut na de uitstap uit Unia. Het VMRI moet voluit uiting geven aan haar bredere mensenrechtenopdracht en deze invulling geven op Vlaamse schaal. We pleiten ook voor de volledige uitstap uit Unia voor federale materies en kantelen de behandelingen van klachten in bij de werking van het VMRI.	N-VA (89)
279	Voorstander van één enkel interfederaal aanspreekpunt voor alle slachtoffers van discriminatie en klachten van burgers over schendingen van hun grondrechten; FIRM kan slachtoffers niet meer juridisch begeleiden itt Unia	PVDA (438, 479, 563)
280	Verankering van de democratische rechtsstaat in artikel 1 G.W.	CD&V (425)
281	We werken aan een bindend VN-verdrag over bedrijven en mensenrechten dat verder gaat en strikter is dan de Europese zorgvuldigheidsrichtlijn	PVDA (EU 92, 97)
282	We verdedigen ook sociale en collectieve rechten zoals het recht op onderdak, onderwijs, goede arbeidsomstandigheden en eerlijke lonen. Hoewel ze in de Belgische Grondwet worden vermeld, met name in artikel 23, zijn deze rechten over het algemeen niet afdwingbaar. We ijveren ervoor dat ze dat wel worden. Voor ons zijn mensenrechten universeel en ondeelbaar. De opstellers van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) noemden haar met opzet 'universeel'	PVDA (434)
283	Het is dan onze hoogste prioriteit om ervoor te zorgen dat iedereen kan genieten van een fatsoenlijk inkomen dat een waardig leven mogelijk maakt. Toegang tot kwalitatief onderwijs, betaalbare gezondheidszorg, fatsoenlijke huisvesting en goede banen, zijn slechts enkele van de pijlers die moeten versterkt worden om armoede effectief te bestrijden. Het is essentieel dat iedereen, ongeacht persoonlijke omstandigheden, aanspraak kan maken op een menswaardig bestaan	CD&V (205)
284	We zetten een programma op ter bescherming van tijdelijke hervestiging van vervolgde mensenrechtenverdedigers in België, in de regio en/of het land van herkomst. Dat voorziet in materiële en psychologische ondersteuning voor deze mensen. Bovendien draagt het bij aan de opbouw van een netwerk waarop Belgische en niet-Belgische mensenrechtenverdedigers later een beroep kunnen doen.	Vooruit (260)
285	Herziening van de grondrechtencatalogus door de invoeging van nieuwe bepalingen die de bescherming moeten verzekeren van de rechten en vrijheden gewaarborgd door het EVRM en het EU-Handvest.	CD&V (427)
286	We voeren een individueel sanctiemechanisme in voor zware mensenrechtenschendingen (Magnitsky-wet). Dit juridisch instrument stelt ons in staat gerichte sancties op te leggen aan personen en ondernemingen die verantwoordelijk worden geacht voor ernstige mensenrechtenschendingen waarvoor zij om politieke redenen of als gevolg van corrupte praktijken straffeloosheid genieten. Met die wetgeving kunnen bijvoorbeeld buitenlandse tegoeden van mensenrechtenschenders worden bevroren.	Vooruit (260)

287	We moeten aandachtig zijn voor vormen van sportwashing waarbij landen en regimes waar mensenrechten en rechten van minderheden onder druk staan, hun reputatie proberen op te poetsen via de organisatie van grote internationale sportevenementen. We stellen daarom duidelijke richtlijnen op om het respect voor de fundamentele mensenrechten, en in het bijzonder de rechten van arbeiders, na te leven bij beslissingen over de toekenning van grote internationale sportevenementen. Die richtlijnen gelden voor iedereen die voor ons land mee beslist over de organisatie van grote sportevenementen	Vooruit (261)
288	De voorwaarden waaronder de grondrechten kunnen worden beperkt, moeten in de Grondwet zelf worden opgenomen. In de G.W. inschrijven dat eventuele uitzonderingen strikt moeten geïnterpreteerd worden. Als de wet- of decreetgever deze vrijheid wil beperken, moet hij kunnen aantonen dat de beperkingen noodzakelijk zijn in een democratische samenleving, aan een dwingende maatschappelijke behoefte beantwoorden en evenredig zijn aan de wettige doelstellingen die daarmee worden nagestreefd.	CD&V (427)
289	We voeren enkel arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens uit waarbij we zelf partij zijn, en passen dus niet proactief wetgeving aan omwille van arresten waarbij alleen andere staten betrokken zijn. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen vragen we zich voor haar beslissingen enkel te baseren op arresten waarbij België partij was.	N-VA (46)
Justitie		
290	Meer geld zodat er voor justitie genoeg personeel en goede infrastructuur is	Groen (75)
291	Deze legislatuur werd een nieuw Strafwetboek gestemd, de hervorming van het strafproces is echter nog noodzakelijker. De theorie van de procedurele rechtvaardigheid leert ons onder meer dat de burger meer belang hecht aan het gegeven dat de strafrechter rechtvaardig, onafhankelijk, onpartijdig en zorgvuldig is dan aan de verwachting dat de rechter een strenge straf uitspreekt. Een rechtvaardig strafrecht staat met andere woorden niet los van de procedure die aan de uitspraak voorafgaat. Vandaar gaan we voor een hervorming van het strafproces, met onder meer een eengemaakt onderzoek onder leiding van het openbaar ministerie.	CD&V (389)
292	Meer gespecialiseerde magistraten	Groen (75)
293	We verhogen de veiligheid in de bussen, trams, treinen en stations. Daarvoor werven we niet alleen extra veiligheidspersoneel aan, zowel bij De Lijn als bij de NMBS, maar geven we hun ook uitgebreidere bevoegdheden. Wie overlast veroorzaakt of amok maakt, wordt streng aangepakt, met GAS-sancties tot zelfs een plaatsverbod.	N-VA (19)
294	De vernieuwde GAS-wetgeving gebruiken we optimaal om overlast op het openbaar domein aan te pakken. We breiden de lijst met gemengde inbreuken ook verder uit om straffeloosheid tegen te gaan.	CD&V (381)
295	Hulpdiensten en het veiligheidspersoneel op het openbaar vervoer na een degelijke opleiding uitrusten met bodycamera's.	N-VA (19)
296	Parlementaire hoorzittingen voor de benoeming van rechters in het Grondwettelijk Hof	Groen (74)
297	We voeren een grondige hervorming door van de samenstelling van het Grondwettelijk hof. <ul style="list-style-type: none"> • De rechters worden voorgedragen door de respectieve gemeenschapsparlamenten na een hoorzitting en benoemd voor een niet-hernieuwbare termijn van (maximaal) vijftien jaar. • Het korps bestaat uit zes experts en zes ex-politici met minstens acht jaar parlementaire ervaring én met een diploma in de rechtsgeleerdheid. • De rechters moeten ook een attest van afdoende kennis van de andere landstaal kunnen voorleggen. 	N-VA (46)

	• Bij nieuwe benoemingen vragen we ook een exclusieve nationaliteitskeuze (geen dubbele nationaliteit). Rechters zullen voortaan ook, zoals in Denemarken, hun afwijkende individuele opinie kunnen publiceren als die niet overeenkomt met het finale arrest.	
298	Om de enorme achterstanden bij justitie naar de toekomst toe te vermijden, zorgen we ervoor dat louter administratieve taken door onze rechtbanken kunnen worden afgestoten. Zo kunnen zij hun focus opnieuw richten op het uitvoeren van hun kerntaak: het beslechten van geschillen.	N-VA (14)
299	De rechtsbijstandsverzekering moet voor natuurlijke personen verplicht worden naar het voorbeeld van de ziekteverzekering.	CD&V (397)
300	Justitie moet voldoende middelen krijgen om zaken volledig en doeltreffend te kunnen afhandelen	Pvda (538)
301	Via een gecoördineerde aanpak brengen we justitie dichterbij de burger via lezingen, gastlessen en rondleidingen in onze gerechtshoeven en gevangenissen.	Open vld (82)
302	De toegang tot de rechter beperken voor wie niet van bij aanvang de bezwaren indiende (voor procedures vergunningsverlening)	N-VA (21)
303	De jaarlijks weerkerende incidenten in recreatiedomeinen moeten een halt worden toegeroepen. We blijven verder werken aan een nationaal toegangsverbod voor amokmakers.	CD&V (381)
304	Er komen meer wettelijke mogelijkheden om krakers uit een pand te zetten en voor de rechtbank te brengen. Eigenaars hebben recht op een schadevergoeding. We stellen een zwarte lijst van hardleerse krakers op met bestuurlijke maatregelen, zoals een periodieke meldingsplicht van de verblijfplaats.	Open vld (85)
305	Betere evaluatie van rechters, indien nodig ook sanctionering wanneer blijkt dat ze slecht functioneren. Hervorming tuchtrecht en – procedure. Dat kan zonder aan hun onafhankelijkheid te raken.	Open vld (91)
306	Wij pleiten voor een berechting in het land waar de delicten begaan zijn. Hiervoor zetten we in op digitale middelen, zodat bijvoorbeeld zittingsdagen via videoverbinding kunnen plaatsvinden	N-VA (70)
307	Uitbreiding wet gemeentelijke bestuurlijke handhaving, ruimer toepassingsgebied zodat ook overheidsopdrachten, subsidies en concessies er onder vallen.	Open VLD (91)
308	(Procedures vergunningsverlening): we zorgen voor efficiëntere beroepsprocedures zodat eindeloze vertragingen worden vermeden. We pleiten daarom voor een striktere definitie van belang, zodat alleen echte belanghebbenden het recht hebben om te procederen.	N-va (21)
309	De kosten van gerechtelijke schuldvordering moeten naar omlaag. We verbieden het toepassen van beslag na beslag.	CD&V (214)
310	Gebruik AI en videoconferentie (technologie) in justitie	Open VLD (90)
311	Uiterste termijn waarbinnen administratieve rechtbanken uitspraak moeten doen (procedures vergunningsverlening)	N-VA (21)
312	Meer middelen en personeel voor Justitie, zowel bij parketten als rechtbanken	Vlaams Belang (23)
313	Codificatie van het omgevingsrecht moet de omgevingsambtenaren helpen om een meer rechtszekere vergunning af te leveren.	N-VA (21)
314	Een versoepeling van de criteria van uithandengeving voor minderjarigen vanaf 16 jaar voor specifieke misdrijven	Vlaams Belang (23)
315	Om te verhinderen dat jongvolwassenen dezelfde behandeling krijgen als volledig volwassen delinquenten richten we jongerenopvolgingskamers op in alle correctionele rechtbanken. Want deze jonge delinquenten hebben veel meer nood aan begeleiding op maat van hun leeftijd.	Vooruit (200)

316	Er moet sterker ingezet worden op bewind door een familiaal bewindvoerder. De vrederechter zou enkel in uitzonderlijke gevallen een professionele bewindvoerder mogen aanstellen moet die keuze duidelijk motiveren.	CD&V (79)
317	Rechtszaken moeten op tijd beslist worden. We voorzien daarom in een betere verdeling van rechters en gerechtspersoneel, in efficiëntere procedures en zetten het pad naar de doorgedreven digitalisering van justitie verder.	Vooruit (208)
318	We geven wetenschappelijk verkregen bewijs een bijzondere bewijswaarde zodat rechters hier niet zonder bijkomende verantwoording aan voorbij kunnen gaan, wat vandaag wel gebeurt.	N-VA (22)
319	Om dure en lange juridische procedures te helpen vermijden, promoten we efficiënte alternatieve geschillenoplossingen zoals bemiddeling, zowel binnen als buiten de rechtbanken. We stimuleren het ook via het pro-Deosysteem. Natuurlijk worden deze alternatieven nooit verplicht. Iedereen heeft recht op toegang tot een rechter en een klassiek proces.	Vooruit (208)
320	Justitie moet voldoende middelen krijgen om zaken volledig en doeltreffend te kunnen afhandelen (halen de niet-uitlevering van de terrorist aan die twee Zweedse burgers heeft vermoord in Brussel)	PVDA (538)
321	We voorzien in een toegankelijke justitie via welzijnsonthalen, multidisciplinaire advocatenkantoren en de rechtsbijstandverzekering.	CD&V (395)
322	Verhoging rechtsplegingsvergoeding.	N-VA (22)
323	We verdedigen het statuut van onderzoeksrechters. Hun exclusieve wettelijke bevoegdheden in het gerechtelijk onderzoek moeten behouden blijven; We willen de rol van onderzoeksrechters versterken. Onderzoeken door onderzoeksrechters hebben één groot voordeel: alle informatie die tijdens het onderzoek is verzameld, mag in de rechtszaal worden getoond. Dit is niet het geval voor informatie van de inlichtingendiensten, die soms zeer vertrouwelijk is. Onderzoeksrechters garanderen ook transparantie en controleren of onderzoeksprocedures wettig zijn. De veiligheidsdiensten kunnen momenteel wettelijk specifieke infiltratie- en inlichtingenmethoden gebruiken om gegevens te verzamelen. De staatsveiligheid onderneemt honderden geheime operaties, die vroeger onmogelijk zonder gerechtelijk toezicht konden worden uitgevoerd. Rechterlijke controle, bescherming tegen willekeur en respect voor het recht op verdediging zijn essentieel om de privacy van burgers te waarborgen. Anders wordt het vermoeden van onschuld tot het tegendeel bewezen is, het vermoeden van schuld tot het tegendeel bewezen is	PVDA (549-550, 554, 561)
324	Griffierechten gaan omlaag	PVDA (552)
325	Striktere definiëring van het marginaal toetsingsrecht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. De rechter dient ook economische en sociale belangen mee in overweging te nemen.	N-VA (22)
326	Belangrijke aandachtspunten bij het jeugddelinquentierecht zijn opvolging videoconferenties en elektronische monitoring	CD&V (393)
327	Problemen tussen burgers worden zoveel mogelijk opgelost door bemiddeling, via justitiehuisen en gratis eerstelijns rechtsbijstand van goede kwaliteit	PVDA (553)
328	In het belang van onze nationale veiligheid is het noodzakelijk dat terroristische strijders niet naar ons land kunnen terugkeren en dat zij automatisch de nationaliteit van hier verliezen.	N-VA (70)
329	We verzetten ons tegen pogingen om de rechtspraak ondergeschikt te maken aan de politiek en de politiediensten	PVDA (554, 561)
330	Naar Amerikaans voorbeeld bestraffen we kennelijk kwaadwillige of roekeloze beroepen, die enkel tot doel hebben om projecten te vertragen (<i>punitive damages</i>). We moeten misbruik van het recht bestrijden om de rechtvaardigheid en betrouwbaarheid van ons systeem te herstellen.	N-VA (22)

331	We herzien de gemeentelijke administratieve sanctie (GAS) die het principe van de scheiding der machten schendt en jongeren en actievoerders criminaliseert	PVDA (554)
332	We verzetten ons tegen een tendens waarin het jeugddelinquentierecht gereduceerd wordt tot een 'strafrecht', en waarin de loutere sanctie primeert	CD&V (393)
333	We willen een democratische herfinanciering van justitie. We werven meer rechters aan die over de nodige tijd beschikken om elke zaak grondig te behandelen, zonder prestatiecontracten	PVDA (554, 562)
334	We passen de wet Bestuurlijke Handhaving aan zodat deze eindelijk echt uitwerking mogelijk maakt van de doelstellingen die we initieel met deze wet voor ogen hadden, namelijk lokale besturen in alle vertrouwen de mogelijkheid bieden om via een doortastende en preventieve aanpak te verhinderen dat de ondermijnende criminaliteit zich nestelt in de lokale reguliere economie. Het snel en op structurele wijze kunnen wegsnijden van malafide uitbatingen is daarbij voor ons de cruciale toets.	N-VA (72)
335	We waarborgen en herstellen de rechten van de verdediging, zowel in de burgerlijke als in de strafrechtelijke procedures; snelrecht kan, maar niet ten koste van het recht op verdediging	PVDA (554, 563)
336	We werken verder aan het nieuwe B.W. (boek 9 zekerheden en boek 10 verjaring) om het wetboek leesbaarder en modern te maken	CD&V (395)
337	We zetten prioritair in op een volledige automatisering inzake de overdracht van informatie tussen Justitie en de FOD Financiën zodat er eindelijk werk kan gemaakt worden van een effectieve inning van alle penale boetes, aangezien dit momenteel enkel wordt toegepast voor verkeersmisdrijven, waardoor zware criminelen nog te vaak de dans ontspringen.	N-VA (75)
338	We garanderen fysieke toegang tot de rechter door loketten en fysieke hoorzittingen te handhaven. We verzetten ons tegen hoorzittingen via videoconferentie, die een bedreiging vormen voor het menselijke aspect van de rechtspraak en de rechten van de verdediging	PVDA (557)
339	Modernisering afstammingsrecht waarbij rekening wordt gehouden met alle vormen van ouderschap en elke discriminatie wordt weggewerkt. Het belang van het kind staat daarbij centraal, inclusief zijn recht op identiteit en afstammingsinformatie	CD&V (395)
340	Rechtspraak moet worden gedigitaliseerd	PVDA (557)
341	We zien erop toe dat de recent ingevoerde snelrechtprocedure waar we al jaren voor pleiten ook effectief wordt geïmplementeerd in de praktijk.	N-VA (78)
342	We streven naar een onafhankelijke en verantwoordelijke magistratuur van de 21 ^e eeuw.	CD&V (397)
343	België werd reeds meermaals veroordeeld wegens het te lang aanslepen van bepaalde rechtszaken. Vooral het hof van beroep in Brussel wordt geconfronteerd met een enorme achterstand. De achterstand in alle hoven en rechtbanken moet van nabij opgevolgd worden, rekening houdende met de aanbevelingen van de Hoge Raad voor Justitie zodat de nuttige remediërende maatregelen getroffen kunnen worden	CD&V (396)
344	Wij streven naar een betere bereikbaarheid en transparantie van de fiscus. De FOD Financiën moet alle fiscale rechtspraak publiceren waarbij zij betrokken partij is. Een stabiel rechtskader, evenals de snelle publicatie van circulaires onmiddellijk bij de publicatie van nieuwe wetgeving, moet bijdragen tot het vergroten van de rechtszekerheid van de belastingplichtigen. Er moet ook werk gemaakt worden van uniforme procedures en termijnen voor zowel directe als indirecte belastingen.	N-VA (11)
345	We zetten in op goede risicoanalyse om recidive tegen te gaan	PVDA (486)
346	We maken een einde aan de verruimde minnelijke schikking waarmee grote fraudeurs hun straf kunnen ontlopen	PVDA (75, 90, 558)

347	Justitie dient toegankelijk te zijn voor elke burger. Alle actoren binnen ons justitieel systeem moeten zich bijgevolg blijven inzetten op het voeren van duidelijke, eenvoudige en heldere communicatie op maat van elke rechtzoekende of groep van rechtzoekenden	N-VA (78)
348	We richten een speciaal financieel openbaar ministerie op dat uitsluitend belast is met het onderzoek naar belastingfraude en grootschalige financiële criminaliteit. Dit parket is onafhankelijk en staat los van het federaal OM	PVDA (75)
349	We streven naar inschrijving van het recht op een geweldloze opvoeding in ons BW. Om komaf te maken met die juridische onduidelijkheid, om ervoor te zorgen dat België zijn internationale verplichtingen op dit vlak nakomt en om een mentaliteitsverandering te bevorderen, moet het recht van het kind op een geweldloze opvoeding opgenomen worden in de wetgeving, door alle vormen van geestelijk of lichamelijk geweld en andere onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen ten aanzien van kinderen op alle niveaus, ook binnen het gezin, uitdrukkelijk te verbieden.	CD&V (395)
350	Ondertoezichtstelling van het ongeborn kind (of zwangere vrouw) moet worden toegepast als er gevaar is voor het kind. Daarnaast leggen we de focus op bijvoorbeeld een snellere uithuisplaatsing van het net geboren kind, thuisbegeleiding door de integrale jeugdhulp, een gedwongen opname van een zwangere alcohol- of drugsverslaafde moeder als ultimum remedium en een verbod op samenwonen met een kind na veroordeling voor kindermisbruik of -mishandeling. Een dergelijk verbod kan door de rechtbank ook opgelegd worden nadat een straf uitgezeten is. Pasgeborenen in ontwrichte gezinnen brengen we automatisch op de radar van de bevoegde diensten en hulpverleners.	N-VA (34)
351	Bij acuut gevaar voor een kind moet onmiddellijk worden ingegrepen. In de fase nadien wordt er een regeling uitgewerkt na ruggenspraak met betrokken diensten, leerkrachten, enzovoort. In de wet rond het beroepsgeheim concretiseren we de definitie van 'noodtoestand', waarbij de facto een meldingsplicht geldt voor elke burger én hulpverlener. Naar analogie met de Nederlandse "Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling" werken we een leidraad uit voor professionals om efficiënter te kunnen omgaan met het beroepsgeheim op cruciale momenten	N-VA (35, 80)
352	Om aanslagen te voorkomen, zorgen we ervoor dat er een gerechtelijk onderzoek wordt ingesteld naar elke vrijwillige strijder die terugkeert uit oorlogsgebieden	PVDA (427)
353	Het gerecht aanvaardt praktijktesten als bewijslast, ook indien uitgevoerd door middenveldorganisaties	PVDA (469, 467)
354	Ten slotte moeten het gebruik en de mogelijkheden van artificiële intelligentie in de werking van justitie geëvalueerd worden. De rechter kan zo over meer kwalitatieve informatie beschikken om een uitspraak te doen. Bijgevolg kan er meer aandacht gaan naar een corrigerende menselijke tussenkomst die rekening houdt met de bijzondere aspecten van het voorliggende dossier. Hetzelfde geldt voor de publieke databank met vonnissen en arresten. De voor het publiek nuttige algoritmen en tools die zijn uitgewerkt voor de magistratuur moeten ook op de publieke databank ter beschikking gesteld worden.	CD&V (397)
355	Halle-Vilvoorde heeft recht op eigen rechtbanken. Alleen zo kunnen rechters een lik-op-stuk beleid voeren en vermijden dat verdachten de dans ontspringen. Zo bevorderen we een kordate aanpak van criminaliteit.	N-VA (118)
356	We gaan de strijd aan met de straffeloosheid en de vele seponeringen op het vlak van geweld tegen vrouwen door in te zetten op gespecialiseerde magistraten en speciale kamers bij de rechtbank	PVDA (486, 492)
357	Om de strijd tegen corruptie en subsidiefraude binnen de overheidssector aan te pakken, doen we het Hoog Comité van Toezicht herleven en brengen we het onder bij de Inspectie van Financiën. We richten ook een regionale tegenhanger op. Zo kan de fraude binnen de overheidssector beter en geïntegreerd worden aangepakt.	Vooruit (86)

358	Voor kleine criminaliteit geldt dat alle overtredingen moeten worden bestraft. Maar om recidive te voorkomen, zijn we voorstander van herstelgerichte straffen, zodat de daders zich bewust worden van wat ze de slachtoffers hebben aangedaan. Daders moeten geconfronteerd worden met hun slachtoffer of een slachtoffer van hetzelfde misdrijf of dezelfde misdaad, zodat ze beseffen wat ze hebben gepleegd. Ze moeten hun wandaden herstellen, hetzij financieel, hetzij door een taakstraf	PVDA (545)
359	Efficiëntere en meer gespecialiseerde rechtsprocedures, bijvoorbeeld met betrekking tot grensoverschrijdende commerciële geschillen, zijn van belang om een stabiel en rechtszeker investeringsklimaat te kunnen aanbieden aan bedrijven en investeerders.	Cd&v (224)
360	Gespecialiseerde verenigingen mogen ook eerstelijns hulp aanbieden	PVDA (552)
361	We zorgen voor de aanwezigheid van een eenheidsloket in elke centrale rechtbank. Dat loket fungeert als een centraal informatiepunt en zorgt ervoor dat mensen hun dossier op één centrale plaats kunnen indienen.	N-VA (78)
362	We breiden het systeem van lekenrechters uit naar strafrechtbanken en familierechtbanken. Net als bij de arbeidsrechtbanken vullen zij de professionele rechters aan met hun sociale expertise	PVDA (553, 560)
363	We voeren de nodige aanpassingen door inzake het inzagerecht van slachtoffers door een einde te maken aan de lange aanvraag-, wacht- en antwoordtermijnen die hier momenteel van toepassing zijn. Bovendien moeten slachtoffers (of hun advocaat) kosteloos een kopie van het strafdossier kunnen opvragen aan de griffie. Deze kopie zal dan binnen de maand na het verzoek (digitaal) overgemaakt worden.	N-VA (79)
364	We willen in Brussel een internationale Engelstalige handelsrechtbank doen oprichten. De Brussels International Business Court (BIBC) zou internationale handelsgeschillen tussen bedrijven behandelen. Als het tot een procedure komt dan zal die door het gespecialiseerde karakter van de BIBC snel en efficiënt kunnen verlopen. In de BIBC zullen lekenrechters zetelen die geselecteerd worden uit experts in de materies die de BBIC zal behandelen. Die specialisatiegraad moet leiden tot een snelle en deskundige rechtspraak waar geen beroep tegen mogelijk is. Een procedure bij de Brusselse internationale handelsrechtbank zal altijd een vrijwillige beslissing zijn, met een akkoord van beide partijen.	CD&V (396)
365	We maken de behandeling van zedenzaken achter gesloten deuren de regel en de openbare behandeling ervan de uitzondering.	N-VA (80)
366	We heropenen de eerstelijnsrechtbanken en vredegerichten die door vorige regeringen zijn gesloten om de verplaatsingen van burgers en professionals te beperken	PVDA (552, 556)
367	Op het niveau van justitie moet er ingezet worden op een administratieve vereenvoudiging voor onze rechtspersonen, inclusief de verenigingen. Enerzijds door het digitaliseringstraject verder te zetten, anderzijds door de betrokken overheidsdiensten, zoals griffies, aan te zetten om samen gemeenschappelijke richtlijnen uit te werken zodat de procedures overal dezelfde zijn.	CD&V (223)
368	We hervormen de samenstelling van de Colleges van de hoven en rechtbanken. Deze moeten de diversiteit weerspiegelen van magistraten, justitiepersoneel en burgers die er gebruik van maken	PVDA (554, 561)
369	We zetten het zogenaamde 'taalshoppen' opnieuw op de agenda waarbij we eindelijk komaf maken met het recht van anderstalige verdachten om te vragen dat hun zaak door de meest nabije Franstalige rechtbank wordt berecht.	N-VA (79)
370	We aanvaarden geen "geheime" dossiers, waar alleen de rechtbank inzage in heeft. Ook beroep aantekenen in burgerlijke zaken moet onbeperkt mogelijk blijven	PVDA (563)
371	We verhogen ook de drempelwaarde om in burgerlijke zaken hoger beroep aan te tekenen. Zo is er sneller een definitieve uitspraak in zaken met een beperkte financiële waarde.	Vooruit (208)

372	We evolueren naar één Vlaams Bestuursrechtcollege dat alle Vlaamse bevoegdheden kan behandelen en trekken die bevoegdheden dus weg bij de Raad van Strate.	N-VA (81)
373	We maken een einde aan de verplichte Franstalige parketmagistraten in Halle-Vilvoorde.	N-VA (118)
374	Om de magistratuur te responsabiliseren, richten we een vast comité J op binnen de Hoge Raad van Justitie. Dat comité is belast met de externe controle op de werking van het gerecht en brengt verslag uit aan het parlement. Alleen op de werking (management, personeelsbeleid, werking van structuren) wordt toezicht uitgeoefend. Over de inhoud van rechtszaken oordeelt de rechterlijke macht soeverein. We wijzigen ook het tuchtrecht voor magistraten zodat klachten tegen magistraten effectief kunnen worden behandeld en in ernstige gevallen sneller leiden tot een sanctie.	Vooruit (209)
375	We willen voor de minderjarige een toegang tot de rechter voorzien. Een kind zou vanaf de leeftijd van twaalf jaar, al dan niet binnen het kader van een relatiebreuk, ook zelf vorderingen moeten kunnen instellen en zich daarbij waar nodig laten bijstaan door een eigen advocaat of eventueel een lasthebber ad hoc.	CD&V (397)
376	We perken het pleitmonopolie van de advocaat verder in zodat meer verenigingen hun leden kunnen verdedigingen en vertegenwoordigen.	Vooruit (210)
377	We blijven investeren in de versterking van de sociale inspectie, de politiediensten en justitie. We voorzien daartoe gespecialiseerde onderzoeksrechters, referentiemagistraten en inspecteurs om mensenhandel en economische uitbuiting op te sporen en te bestraffen. We investeren ook in opleidingen over mensenhandel, een grotere rol voor het federale parket en hogere straffen.	Vooruit (280)
378	We zetten de uitwerking van het kaderdecreet Vlaamse handhaving onverminderd verder. Op basis van dat decreet hebben we er in Vlaanderen immers voor gezorgd dat er een betere stroomlijning is gekomen tussen het strafrechtelijke - en het bestuurlijke handhavingsbeleid door onder meer te voorzien in de mogelijkheid om bestuurlijk te vervolgen wanneer het parket niet binnen de verlengbare termijn van drie maanden te kennen heeft gegeven om de vastgestelde feiten strafrechtelijk af te handelen	N-VA (80)

Vrije beroepen

379	Resoluties m.b.t. vrije beroepen: <ul style="list-style-type: none"> • Eengemaakt tuchtstatuut voor notarissen, advocaten en gerechtsdeurwaarders • Stagiairs: vaste arbeidsovereenkomst en deftige arbeidsvoorwaarden • Bestrijden schijnzelfstandigheid • Hervormen Ordes en maken ze diverser, inclusiever en representatiever. We verplichten meer transparantie omtrent de bijdragen, de werking en de uitgaven. 	Vooruit (66)
------------	---	--------------

Privacy

380	Uitbreiding van camera- en ANPR-mogelijkheden in functie van het beschermen van hotspots zoals industriezones, transportomgevingen en kwetsbare natuurgebieden. Daarbij houden we maximaal rekening met privacy, en steeds in overleg met het lokaal bestuur.	Open VLD (88)
381	Een opleiding inzake de correcte behandeling van persoonsgegevens voor ambtenaren die in aanraking komen met databanken met gevoelige persoonlijke gegevens	Vlaams Belang (79)

382	We vragen scholen om kritisch te zijn over welke gegevens van leerlingen ze registreren en welke niet.	CD&V (122)
383	Opdat een nieuwe Kruispuntbank Veiligheid ook effectief in de praktijk op een degelijke en correcte manier kan gebruikt worden, zorgen we ervoor dat er net zoals bij onze Nederlandse bureaus een wettelijke basis komt ter ondersteuning ervan door de invoering van een Wet Politiegegevens. In deze wet worden de rechten en plichten van zowel de politie als van de burger inzake het verwerken van politiegegevens geregeld.	N-VA (69)
384	Meer investeringen in onderzoek naar en implementatie van technologische toepassingen zoals blockchain om data zo goed mogelijk te beschermen tegen intern en extern misbruik	Vlaams Belang (79)
385	GBA naast klachtensysteem ook meldingssysteem geven. Dit zou een lagere drempel inhouden voor de burger en anderzijds de GBA kunnen helpen in het uitvoeren van haar controletaken. Inbreuken zouden zo wellicht gemakkelijker in beeld gebracht kunnen worden indien blijkt dat meerdere meldingen over eenzelfde persoon of feit binnenkomen.	CD&V (398)
386	Een strenger toezicht door de overheid op de data van onze burgers die door grote technologiebedrijven bijgehouden en verwerkt worden	Vlaams Belang (79)
387	Met respect voor ieders privacy, zetten we slimme camera's in voor een veiliger en efficiënter verkeer.	CD&V (287)
388	We schaffen het bankgeheim af om kapitaalvlucht en fraude tegen te gaan --> UBO-register toegankelijk maken voor publiek en laten analyseren als belangrijke stap om fiscale constructies bloot te leggen; toegang sterk beperkt na uitspraak hvj	PVDA (3, 19, 90)
389	Invoeren van de privacy ruling. Met een voorafgaande beslissing rond privacy (of een privacy ruling) bepaalt de GBA dan hoe de wetgeving zal worden toegepast op een specifieke situatie of beoogde verwerking van persoonsgegevens. De privacy ruling beoogt met een aangepast wettelijk kader de rechtszekerheid van de verwerkers, burgers en de kandidaat-investeerders te verbeteren.	CD&V (398)
390	We zetten in op een proportioneel en doelmatig gebruik van het ANPR-cameranetwerk, en beschermen daarbij maximaal de privacy. Deze camera's moeten bijvoorbeeld kunnen worden ingezet om wegpiraten en criminelen te signaleren aan de politie.	N-VA (98)
391	Het bankgeheim heffen we volledig op	Vooruit (84)
392	De algemene privacy-geletterdheid is nog veel te beperkt. Beslissingen van de GBA maken duidelijk dat de implementatie van de GDPR op de werkvloer, maar ook in de privécontext nog vaak onduidelijk of onbekend is en tot moeilijkheden leidt. Grote en kleine bedrijven en verenigingen verwerken vaak persoonsgegevens zonder enig besef van de impact van de GDPR. Er is dan ook een grote nood aan kennisdeling en sensibilisering en waar nodig de juiste wetswijzigingen.	CD&V (398)
393	We ontwikkelen een geïntegreerd inkomens- en vermogenskadaster door de beschikbare databanken aan elkaar te koppelen en uit te breiden.	Vooruit (81)
Artificiële intelligentie		
394	Er moet een dwingend ethisch en juridisch kader komen voor de omgang met AI. AI moet ingezet worden met respect voor de menselijke waardigheid, autonomie, diversiteit en privacy.	Vooruit (18)
Regelgeving en administratie		
395	We stellen verplichte evaluatie en vervaldata in voor alle wetgeving en regelgeving, om te verzekeren dat deze actueel blijven en de groei niet in de weg staan.	Open vld (74)

396	Wetgeving moet generatietoets doorstaan.	Open vld (74)
397	Bij nieuwe regelgevingsinitiatieven voeren we legistische vereenvoudiging in als prestatie-indicator. Dat laat toe om efficiënter te werken en geeft een duidelijk signaal naar burgers en bedrijven dat eindelijk een eind gemaakt wordt aan de regeldrift van de overheid.	N-VA (83)
398	De EU moet meten hoe zwaar haar geplande wetgeving weegt op ondernemingen: invoer van een graadmeter voor alle lasten en de bureaucratie waar een bedrijf mee te maken krijgt.	Open VLD (104)
399	Actieplannen per departement voor administratieve vereenvoudiging	Vlaams Belang (88)
400	We stimuleren innovatie door wetgevende of juridische obstakels weg te werken en via regelluwe experimenteerzones.	N-VA (108)
401	De Raad voor Vergunningsbetwistingen moet beroepen tegen bestemmingsplannen en vergunningen nodig voor duurzame infrastructuur, binnen maximaal zes maanden afhandelen.	Vooruit (12)
402	We streven naar minder, maar betere wetgeving. Het wetgevend proces moet met de grootste zorg gebeuren, maar het houdt niet op na de inwerkingtreding van regelgeving. Elke wetgever zou op regelmatige basis en met input van experts aan ex-post wetsevaluatie moeten doen. Hierdoor meet men de impact van wetgeving op de samenleving, kan men lacunes identificeren en eventuele onbedoelde gevolgen aanpakken. Door deze zelfevaluatie kunnen parlementen proactief reageren op nieuwe uitdagingen, de effectiviteit van wetten verbeteren en eventuele problemen in de praktijk snel oplossen.	N-VA (48)
403	We pleiten voor één Vlaams Digitaal Loket waar alle verenigingen met infrastructuurplannen en subsidievragen terecht kunnen. Vandaag zien ze door het bos de bomen niet meer qua subsidiemogelijkheden, brandveiligheidsverplichtingen, milieunormeringen, klimaatmaatregelen, ventilatie, etc	CD&V (101)
404	Om de integriteit van nieuwe wetgeving te garanderen onderwerpen we ze altijd aan een discriminatietoets, waarbij discriminatoire eigenschappen en verborgen nadelen voor minderheden opgespoord kunnen worden.	Vooruit (221)
405	We zorgen voor een uniek loket in de publieke dienstverlening. De diverse betrokken overheidsniveaus en -diensten zorgen via gegevensdeling en met respect voor de privacy dat onze burgers en ondernemingen één aanspreekpunt hebben voor de dienstverlening die ze beogen.	N-VA (84)
406	We onderwerpen nieuw beleid dat mogelijks een disproportionele impact op alleenstaanden heeft daarom steeds aan een single-toets, zodat er kan worden bijgestuurd waar nodig.	Vooruit (246)
407	We evalueren de verschillende crisis- en interventieplannen in functie van personen met een handicap. Het mag niet zijn dat de specifieke behoeften en noden van personen met een handicap vergeten worden wanneer er zich uitzonderlijke gebeurtenissen voordoen zoals natuurrampen of terreuraanslagen.	Vooruit (230)
408	We snoeien in en stoppen de regel- en rapporteringsdruk door het 'one in, one out'-principe echt ter harte te nemen en te evolueren naar een 'one in – two out'-principe. Onze ondernemers gaan gebukt onder zeer zware administratieve lasten en kosten.	N-VA (108)
409	De landbouwer moet kunnen rekenen op een betrouwbare overheid die de landbouw een juridisch robuust en politiek stabiel kader biedt met regelgeving, planning, vergunningen en handhaving die maatschappelijk verantwoord ondernemerschap bevorderen.	Cd&v (245)
410	Net als onze buurlanden voegen we aan de grondwet een bepaling toe over de positie van het internationaal recht (niet-EU-recht) in de eigen rechtsorde. Voortaan bepalen we bij de ratificatie van internationale (niet-EU-) verdragen ook van welke bepalingen we de rechtstreekse werking niet aanvaarden.	N-VA (45)

411	<p>We respecteren de scheiding der machten en herstellen de parlementaire autonomie door, naar Canadees voorbeeld, de mogelijkheid in te voeren om bepaalde gewone wetgeving af te schermen van welbepaalde grondwettelijke vernietiging.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dat kan alleen bij wetgeving die gerelateerd is aan zogenoemde niet-klassieke grondrechten en waarbij het individueel belang afgewogen wordt tegen het algemeen belang. • In die zeer specifieke gevallen kan het bevoegde parlement met een tweederdemeerderheid een beslissing van het Grondwettelijk Hof op gemotiveerde wijze verwerpen, waarna een soortgelijke procedure op dezelfde gronden gedurende vijf jaar niet meer aangespannen kan worden bij het Hof. • Zo waarborgen we de ruimte om beleid te voeren, garanderen we de absolute grondwettelijke rechten en respecteren we de wil van de kiezer. 	N-VA (45)
Juridische bijstand		
412	Meer mensen recht op gratis juridische bijstand	Groen (75)
413	We hervormen het pro-Deosysteem om meer advocaten, ook de ervaren advocaten, hierin in te schakelen. Zo bieden we de meest kwetsbare mensen kwalitatieve juridische bijstand. Het verankeren van holistische advocatenkantoren die een multidisciplinaire aanpak bieden, is daarin een piste.	Vooruit (210)
414	Het recht op gratis rechtspleging (d.w.z. De vrijstelling van rolrechten, griffierechten en dergelijke meer) moet automatisch volgen voor wie van pro-Deobijstand geniet.	Vooruit (210)
415	We zetten het in Vlaanderen reeds opgestarte initiatief verder waarbij slachtoffers van seksueel geweld de mogelijkheid krijgen om nog voorafgaand aan het indienen van een klacht (gratis) juridisch advies in te winnen en herwerken dit initiatief naar een algemene bijstand door een advocaat voor alle slachtoffers van ernstig geweld en zedenfeiten, zowel voor als tijdens hun verhoor. Zo kunnen alle slachtoffers van deze feiten gelijkaardig aan de Salduz-permanentie voor verdachten op een degelijke en professionele wijze zowel worden voorbereid voorafgaand aan hun verhoor als worden bijgestaan tijdens hun verhoor.	N-VA (80)
416	Justitie moet communiceren in mensentaal bij elk contact met de burger. Ook kinderen en jongeren hebben recht op informatie op hun maat en aangepast aan hun maturiteit en ontwikkeling.	Vooruit (211)
417	We zorgen ervoor dat kinderen en jongeren altijd gehoord worden in rechtszaken die hen aanbelangen.	Vooruit (211)
418	Btw op erelonen van advocaten moet worden afgeschaft	PVDA (552)
419	De juridische 'industrie' rond migranten moet aangepakt worden. We stoppen het automatisch recht op pro-deo-bijstand bij de CGVS-procedure. Het praktiseren van vreemdelingenrecht kennen we voortaan toe aan een gespecialiseerde poule van advocaten die daarvoor aangeduid worden door het Bureau voor Juridische Bijstand (naar analogie met jeugdadvocaten).	N-VA (102)
420	We verruimen het recht op juridische bijstand en het recht op een pro-Deoadvocaat en we verhogen het budget ervoor	PVDA (552)
421	Slachtoffers van mensenhandel hebben recht op kosteloze rechtsbijstand.	Vooruit (280)
Detentie		
422	Meer kleinschalige detentiehuisen	Groen (75)

423	Einde aan mensonterende situaties in verouderde en overbevolkte gevangenissen	Groen (75)
424	In het licht van de overbevolking moeten we de voorlopige hechtenis herzien. Meer dan 40% van onze gevangenispopulatie bestaat uit personen in voorlopige hechtenis. Dat zijn mensen die nog altijd het vermoeden van onschuld genieten. Twee oplossingen: invoeren van tijdsbeperking van voorlopige hechtenis in verhouding met de voorziene straf + herziening voorwaarden voorlopige hechtenis, bv. Limitatieve lijst met onderscheid opzettelijke vs niet-opzettelijke misdrijven	CD&V (390)
425	Betere omkadering geïnterneerden	Groen (75)
426	We brengen geïnterneerden volledig onder de bevoegdheid van Volksgezondheid, in instellingen met aangepaste beveiligingsniveaus, om iedere geïnterneerde zorg op maat te bieden.	Open VLD (84)
427	Een toename van de (kleinschalige) gevangenis capaciteit door het aanwenden van creatieve oplossingen. We voorzien in geschikte centra met begeleiding en zorg voor geïnterneerden buiten de gevangenissen,	N-VA (75)
428	We geven rechters de tools voor straffen op maat en investeren in kleinschalige detentie, gezondheidszorg binnen de gevangenis, en begeleiding tijdens en na detentie.	Open vld (83)
429	Voldoende gevangenis capaciteit	Open vld (84)
430	De overbevolking in de gevangenissen leidde reeds tot meerdere veroordelingen van België. Oplossingen zijn noodzakelijk om een humaan detentiebeleid mogelijk te maken en te garanderen dat de gevangenisstraf een zinvolle uitvoering kan krijgen. Op het vlak van infrastructuur moet het masterplan geactualiseerd en alsnog op korte termijn verder uitgevoerd worden. De bouw van nieuwe gevangenissen en de renovatie van bestaande gevangenissen moet gepaard gaan met een langetermijnvisie en een focus op alternatieve strafuitvoering.	CD&V (392)
431	We blijven inzetten op een evenwichtige uitrol van afdoende beveiligde kleinschalige detentiefaciliteiten zoals detentie- en transitiehuizen	N-VA (75)
432	We zetten meer in op het laten terugkeren van buitenlandse gedetineerden naar het land van herkomst, zowel tijdens de detentie als bij strafeinde. Het is ook in het belang van deze mensen dat ze hun straf uitzitten in het land van herkomst zodat ze zich kunnen focussen op een legale toekomst in eigen land na strafeinde. Daarvoor sluiten we de nodige bilaterale overeenkomsten met de desbetreffende landen en zetten we elke mogelijke hefboom in om deze akkoorden ook in de praktijk te brengen.	Open vld (84)
433	Een aparte militaire gevangenis voor jihadisten	Vlaams Belang (24)
434	We onderzoeken de mogelijkheid om gedetineerden te laten bijdragen in de kosten van hun gevangenschap. Deze bijdrage dient steeds in verhouding te staan tot de opgelegde straf en het vermogen van de desbetreffende gedetineerde.	N-VA (76)
435	Aangezien het overgrote deel van de gebouwen in de portefeuille van de Regie der Gebouwen ten dienste staan van Justitie, zou het goed zijn, mocht in de toekomst de minister van Justitie ook bevoegd zijn voor de Regie der Gebouwen.	CD&V (392)
436	Overeenkomsten worden gesloten met andere landen om daar gevangenissen te huren waar deze omvangrijke groep illegale gedetineerden in degelijke omstandigheden hun detentie kunnen uitzitten	N-va (75)
437	Voor gedetineerden tussen 18 en 25 jaar willen wij specifieke strafinrichtingen die volledig gericht zijn op een zinvolle en toekomstgerichte detentie. Een detentie die aangepast is aan de noden en uitdagingen van deze leeftijdscategorie. Het idee van 'VZW de Huizen' tot oprichting van loopplankhuizen voor jongvolwassen first offenders kan hiervoor tot inspiratie dienen.	Vooruit (201)
438	We voorzien gespecialiseerde psychiatrische instellingen voor geïnterneerden en ontwenninginstellingen met begeleiding voor drugsverslaafden. Zij horen niet thuis in de gevangenis	PVDA (553, 560)

439	Het doel moet zijn om geen geïnterneerden in de gevangenis op te sluiten. Mensen die worden geïnterneerd, verdienen zorg en geen bestraffing. Voor de geïnterneerden moet daarbij in een wettelijk kader voorzien worden waarin hun rechten en plichten binnen de instelling waar men verblijft vastgelegd worden.	CD&V (392)
440	We willen het gevangenisstelsel diversifiëren, want de leefomstandigheden van gevangenen zijn zorgwekkend. De 30 tot 40 zeer grote gevangenissen vervangen door kleinere detentiecentra. Deze verschillen op het gebied van veiligheid, de inhoud van de detentie en het toezicht, afhankelijk van het gevaar dat uitgaat van de daders	PVDA (559)
441	Daarnaast werken we aan de verdere uitrol van de detentiehuizen, zijnde de kleinschalige vormen van detentie waar veroordeelden hun straf uitzitten en intensief worden voorbereid op hun re-integratie in de samenleving	CD&V (392)
442	We moeten alle geïnterneerden uit onze klassieke gevangenissen krijgen en overbrengen naar faciliteiten waar zij een gepast zorgtraject kunnen volgen binnen een kader van veiligheid en bewaking. We maken daarom prioritair werk van het inrichten van bijkomende gespecialiseerde centra.	N-VA (76)
443	We willen dat alle straffen, ook de korte gevangenisstraffen, die door de rechter uitgesproken worden, effectief uitgevoerd worden. Want korte straffen uitvoeren leidt op termijn ook tot een daling van de gevangenispopulatie. We pakken de overbevolking in de gevangenissen aan. Niemand zou op de grond moeten slapen. Om voldoende gevangenisruimte te hebben voor een strafuitvoering zorgen we ervoor dat gedetineerden zonder Belgische nationaliteit of verblijfsrecht hun straf uitzitten in het land van herkomst.	Vooruit (196)
444	We besteden nog meer aandacht aan de verschillende problematieken waarmee gedetineerden kampen en blijven verder werken aan een integrale, beleidsbrede en sector-overschrijdende samenwerking voor onze Vlaamse gedetineerden waarbij we prioritair inzetten op hun begeleiding inzake onderwijs, werk, geestelijke gezondheid en wonen.	N-VA (76)
Politie/civiele veiligheid		
445	Burgers kunnen toegang vragen tot de bodycambeelden waarop ze gefilmd werden	Groen (85)
446	Net als voor de politie, voorzien we voor brandweerlieden die worden gedagvaard voor handelingen tijdens hun dienst, de mogelijkheid om hun privégegevens en alle gelinkte documenten te anonimiseren. Het postadres van de hulpverleningszone wordt in dergelijke gevallen opgenomen in het dossier.	CD&V (374)
447	De gegevens van onze beschermers/hulpverleners worden te allen tijde geanonimiseerd doorheen de volledige juridische procedures, vanaf het eerste PV tot en met de definitieve uitspraak van de rechter. Enkel de code of het postadres van de politiezone of de hulpverleningszone of de zone waar het ziekenhuis gelegen is, of het rijksregisternummer van het slachtoffer wordt opgenomen in de juridische documenten.	N-VA (19)
448	We maken werk van een nationaal actieplan voor de veiligheid in de stations en de stationsomgevingen. We zorgen ervoor dat de politie toegang heeft tot de camerabeelden van de camera's van de NMBS en maken daarmee digitale patrouilles in de station mogelijk.	CD&V (381)
449	Voortdurende waakzaamheid voor gewelddadig extremisme, zoals het jihadisme en het groeiend gevaar van extreemrechts, via de veiligheidsdiensten en fijnmazige informele netwerken van mensen op het terrein	Groen (85)
450	Het openbaar maken van gegevens en beelden door derden waarop politieagenten en hulpverleners herkenbaar zijn, moet strafbaar worden.	N-VA (19)

451	De veiligheid van de burger waarborgen is een taak die enkel voorbehouden is aan de politie. Ook in de toekomst is het geen goed idee om militairen te pas en te onpas in te zetten in de strijd tegen de georganiseerde misdaad. Militairen zijn daar niet voor opgeleid. Bovendien bestaat er geen wettelijk kader voor. In uitzonderlijke omstandigheden moet Defensie ingezet kunnen worden op het eigen grondgebied om, in steun van de politie, het hoofd te bieden aan terroristische dreigingen. Daarvoor moet een sluitend juridisch raamwerk ontwikkeld worden.	CD&V (337)
452	Aanpak fietsdiefstallen met slimme lokfietsen, uitgerust met een GPS-tracker.	Open VLD (85)
453	Zoveel mogelijk oneigenlijke politietaken door private bewakingsdiensten te laten uitvoeren. Om deze samenwerkingen te doen slagen zijn concrete en duidelijke afspraken inzake gegevensuitwisseling essentieel. We vereenvoudigen dan ook de formaliteiten voor het uitwisselen van informatie tussen politiediensten onderling en tussen politiediensten en externe diensten (met handhavingsbevoegdheden) door het sluiten van een intergouvernementele kaderovereenkomst die de beginselen van de wet op de gegevensbescherming respecteert, maar de administratieve lasten voor de respectieve diensten tot een strikt minimum beperkt	N-VA (66)
454	Het gebruik van camera's door de diensten van de civiele veiligheid wordt wettelijk geregeld en er wordt gezorgd dat die camerabeelden kunnen worden gehanteerd om daders van misdaden op te sporen. We zullen de toepassing en implementatie van deze wetgeving opvolgen en waar nodig de hulpverleningszones ondersteunen in de uitvoering ervan.	CD&V (374)
455	Uitbouw online politie, met webagent	Open vld (92)
456	Om de toegankelijkheid en beschikbaarheid van de wijkinspecteur te vergroten, zetten we in op de uitrol van het concept van de 'digitale wijkagent'	CD&V (376)
457	De 'kindreflex' (een stappenplan voor hulpverleners) wordt uitgebreid naar de politie en justitie. We richten in elke politiezone een gespecialiseerde dienst Jeugd en Gezin op, die actief problematische gezinssituaties opvolgt.	N-VA (34)
458	Introductie van stroomstootwapens	Vlaams Belang (21)
459	Nultolerantie voor geweld tegen de veiligheidsberoepen.	CD&V (374)
Europa		
460	Grotere rol voor het Europees Parlement	Groen (72)
461	Het Europees Parlement moet wetgevend initiatief kunnen nemen, zoals in elke volwaardige democratie. Met het budgetrecht krijgt het EP volledige zeggenschap over de Europese begroting en de eigen middelen van de EU. Het EP krijgt de mogelijkheid om het vertrouwen op te zeggen in individuele Eurocommissarissen.	Open VLD (107)
462	Europese kieskring	Groen (72)
463	De Commissie moet voortaan voor elk voorstel een sterke impact-en effectbeoordeling en wetsevaluaties maken die tot op lid- en deelstaatniveau doorwerken.	N-VA (108)
464	Meer directe inspraak voor burgers	Groen (72)
465	Respect voor de rechtsstaat in alle lidstaten. Zo niet, geen Europese subsidies of stemrecht in de raad	Groen (72)
466	Weigert de EU tegen 2025 mee te gaan in een strenger maar humaan migratiekader, dan onderhandelen we, naar Deens voorbeeld, een opt-out van de Europese regelgeving op het vlak van asiel en migratie.	N-VA (102)

467	Regeringen die de rechtsstaat afbreken, zoals in Hongarije op dit moment, het stemrecht in de Europese Unie ontnemen	Groen (68)
468	Wij pleiten voor de uitbreiding van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie met verworven liberale burgerrechten zoals het homohuwelijk en abortus, én om het toepassingsgebied ervan te verruimen. Ook burgers moeten rechtstreeks het Handvest kunnen invoeren wanneer lidstaten hun liberale rechten schenden.	Open VLD (106)
469	We verzetten ons tegen een Europese kieskring, (pan-)Europese lijsten en Europese (spitzen) kandidaten: we waken erover dat de burger zich blijft herkennen in het Europese project en er niet verder van vervreemdt.	N-VA (109)
470	Samenvoeging van de functies van voorzitters van de Europese Commissie en de Europese Raad tot één president van Europa. Daling van het aantal Eurocommissarissen van 27 naar 12, met duidelijkere bevoegdheden. Het Europees Parlement draagt voortaan een Commissievoorzitter voor.	Open VLD (107)
471	De afschaffing van het Europees Parlement	Vlaams Belang (95)
472	Er werden al veel stappen gezet om de Europese Pijler van Sociale Rechten te concretiseren (vb.: 'work-life balance', transparante en voorspelbare arbeidsomstandigheden, minimumlonen en loontransparantie, toegang tot sociale bescherming, kindgarantie, de oprichting van een Europese Arbeidsautoriteit). Wij willen voluit gaan voor de verdere versterking van een Sociale Europese Unie. Europa moet alle nationale welvaartsstaten ondersteunen zodat voor alle EU-burgers een sterke sociale bescherming bestaat bij externe schokken die de gehele unie treffen.	Vooruit (74)
473	Bindend burgerinitiatief	PVDA (574, EU 10, 14)
474	De Europese Unie mag niet langer inschrijvingsgeld promoten, maar moet zich inzetten voor het recht op onderwijs. We willen op termijn evolueren naar een kosteloos hoger onderwijs in heel Europa	PVDA (EU 58)
475	We verdiepen en garanderen de interne Europese markt. We grijpen het momentum van 30 jaar interne markt aan om deze eindelijk te vervolmaken in domeinen als digitaal, kapitaal, transport, energie en defensie-industrie.	N-VA (108)
476	Het recht op een minimuminkomen voor iedereen, dat beloofd werd door de Europese pijler van sociale rechten, is nog niet gerealiseerd. Wij steunen een ambitieuze en bindende richtlijn	PVDA (EU 33)
477	Momenteel bepalen de multinationals het industriebeleid van de Europese Unie. Er zijn twee keer zoveel professionele lobby's geregistreerd bij de Europese Unie als maatschappelijke organisaties. We betrekken vertegenwoordigers van het middenveld, en in het bijzonder de vakbonden, systematisch bij het besluitvormingsproces en geven hun vetorecht	PVDA (351)
478	We versterken de controle van het Europees Parlement op de Europese Commissie. We willen geen Conventie.	N-VA (109)
479	We stellen een nieuw beginsel van Europees recht voor: het beginsel van non-regressie. Beter: het beginsel van sociale, democratische en ecologische vooruitgang. Dat betekent dat het Europees recht rekening houdt met het verschillend ontwikkelingsniveau van de lidstaten. Wat voor minder ontwikkelde landen op een bepaald domein een vooruitgang is, kan onder het niveau zijn van wat door anderen al veroverd is. Het non-regressiebeginsel betekent dat men in geen enkele lidstaat maatregelen kan doorvoeren die een achteruitgang vormen. We breiden daarom het bestaande gele- en rodekaartmechanisme uit. Iedere lidstaat kan voortaan een maatregel die dergelijke achteruitgang vormt weigeren	PVDA (EU 8, 15)
480	We geven prioriteit aan fundamentele sociale rechten boven de economische vrijheden die zijn vastgelegd in de Europese verdragen. Bij conflicten hebben sociale rechten voorrang	PVDA (567)

481	De Europese regels staan niet toe dat de btw-tarieven op energie worden verlaagd. België moet daarom het voortouw nemen in de strijd op Europees niveau tegen de asociale richtlijnen. Zonder zelfs maar het resultaat van dit debat af te wachten, moet België eenzijdig de btw-tarieven op de verschillende verwarmingsbrandstoffen verlagen. De sociale noodsituatie door de hoge energieprijzen vereist dat we de Europese regels aan onze laars lappen	PVDA (82)
482	Onze Europese manier van leven, identiteit, democratie, rechtstaat, normen en waarden verdienen een actieve bescherming tegen maatschappelijke en economische tendensen die deze ondermijnen.	N-VA (109)
483	Afstappen van het systeem van unanimiteit in de Raad van de EU om veto's en chantage niet langer mogelijk te maken. Het systeem van gekwalificeerde meerderheden moet zoveel mogelijk verder uitgebreid worden zodat we ook over domeinen zoals in het buitenlands en veiligheidsbeleid en fiscaliteit met een gekwalificeerde meerderheid kunnen beslissen. Hiervoor is een verdragsherziening nodig, maar ook zonder verdragsherziening zijn er stappen mogelijk die de besluitvorming efficiënter maken. [...] Er zijn evenwel beleidsthema's waarvoor eenparige beslissingen in de Raad moeten behouden blijven, zoals bijvoorbeeld het vastleggen van de officiële talen van de Unie.	CD&V (351)
484	We versterken openbare diensten in plaats van ze te ontmantelen en laten opnieuw staatshulp en staatsmonopolies toe door te breken met artikelen 101 tot 107 van het Europees Verdrag	PVDA (EU 3)
485	Ieder parlement van een land moet, op basis van sociale, milieu of democratische overwegingen, kunnen besluiten bepaalde richtlijnen tegen te houden of niet toe te passen. Het gaat hier om progressieve ongehoorzaamheid. We weigeren in ons land Europese richtlijnen om te zetten die een achteruitgang zouden betekenen voor de werkende klasse	PVDA (EU 3)
486	We geven het Europees Parlement een eigen initiatiefrecht voor wetgeving. Zo kunnen voorstellen voor Europese wetten zowel vanuit de Europese Commissie als vanuit het parlement komen.	Vooruit (268)
487	We houden vast aan het Europees perspectief van de Westelijke Balkan, Oekraïne, Moldavië en Georgië. We wijken echter geen letter af van het respect voor de Kopenhagencriteria.	N-VA (110)
488	We ijveren voor een Europese grondwet die de waarden en basisprincipes van de Europese Unie en haar lidstaten in een plechtig en juridisch bindend document verankert.	Vooruit (268)
489	De huidige 'Artikel 7 procedure' (een procedure om regeringen ter verantwoording te roepen van wie hun acties een bedreiging vormen voor de rechtsstaat, de mensenrechten en de democratische beginselen van de EU), moet worden hervormd zodat alle principes en waarden van de Europese Unie afgedwongen kunnen worden.	Vooruit (268)
490	We versterken de betrokkenheid van onze nationale en regionale parlementen bij de Europese besluitvorming. Naar het voorbeeld van Nederland voeren we een parlementair behandelvoorbehoud in voor Europese dossiers. Dat voorbehoud betekent dat het parlement de regering kan vragen pas een standpunt in te nemen nadat het een debat met de regering heeft gevoerd.	(Vooruit 268)
491	We versterken de Europese democratie met transnationale kieslijsten, een rechtstreeks verkozen Commissievoorzitter en volwaardige gedeelde bevoegdheid voor Raad én Parlement. Dat zijn drie maatregelen die de Europese democratische legitimiteit drastisch verhogen.	(Vooruit 269)
492	We beperken de Europese Commissie tot maximaal 15 leden, die volgens rotatie onder de lidstaten worden aangesteld.	Vooruit (268)
493	Om het draagvlak voor handelsovereenkomsten te vergroten, laten we het onderhandelingsmandaat van de Europese Commissie goedkeuren door het Europees Parlement. Dit vergroot de impact van zowel de democratisch verkozen instellingen, als van het middenveld, op de inhoud van deze handelsovereenkomsten.	Vooruit (257)

Buitenlands beleid en internationale samenwerking

494	Buitenlandbeleid waar mensenrechten en het internationaal recht, ook in gewapend conflict, centraal staan	Groen (73)
495	Een inventaris van de internationale verdragsbepalingen waaraan Vlaanderen gebonden is, om na te kunnen gaan welke verdragen heronderhandeld moeten worden om onze soevereiniteit te herstellen	Vlaams Belang (93)
496	Bijzondere aandacht in het gezondheidsbeleid voor de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten die wereldwijd onder druk staan zodat bepaalde doelgroepen (waaronder de LBGTQIA+ gemeenschap) voldoende toegang hebben tot een goede gezondheidszorg, voorbehoedsmiddelen en medicijnen zoals aidsremmers. Dat moet in een breed kader gezien worden: inclusief de strijd tegen seksuele uitbuiting, genitale verminking, kindhuwelijken en kindermisbruik	CD&V (323)
497	De bescherming van mensenrechten en fundamentele vrijheden, het vrijwaren van de burgerlijke en democratische ruimte, de rechtsstaat en de rechten van vrouwen en meisjes staan centraal in het Belgisch buitenlands beleid.	Vooruit (259)
498	We voeren ons buitenlands beleid in overeenstemming met het internationaal recht en de principes van het Handvest van de Verenigde Naties, waaronder soevereiniteit en territoriale integriteit	PVDA (EU 77)
499	We stoppen elke Europese en Belgische medeplichtigheid aan schendingen van het internationaal recht en de mensenrechten in Afrika	PVDA (EU 78)
500	Verdedigen van een multilaterale internationale orde gebaseerd op internationaal recht. Of het nu om gezond internationaal economisch verkeer, mensenrechten of conflictbeheersing gaat: Vlaanderen, België en de wereld zijn gebaat met stabiel internationaal recht dat gerespecteerd wordt. Dat zorgt voor de nodige stabiliteit en voorspelbaarheid die onze bedrijven nodig hebben en is de beste garantie op de verdediging van mensenrechten wereldwijd	CD&V (315)
501	Onze (gouvernementele) samenwerking is steeds voorwaardelijk. Respect voor mensenrechten, democratie en goed bestuur zijn een belangrijke basisvoorwaarde voor samenwerking. We koppelen onze samenwerking ook aan een graduele opschaling van de leerplicht in het partnerland, zowel met betrekking tot leeftijd als met betrekking tot gelijke behandeling op basis van geslacht.	N-VA (113)
502	Van nu af aan voeren we een breed publiek debat voordat we een handelsovereenkomst sluiten. Transparantie en democratische controle zijn onze sleutelwoorden: de onderhandelingsteksten moeten voor iedereen toegankelijk zijn	PVDA (EU 96)
503	We stoppen met het financieren van onderzoek en andere projecten met Israëliische universiteiten, organisaties en bedrijven	PVDA (EU 78)
504	Meer investeren in de vorming en het toegankelijker maken van het schoolsysteem voor meisjes, veilige en toegankelijke schoolgebouwen, vorming van leerkrachten en in onderwijs van kinderen in vluchtelingenkampen	CD&V (323)
505	We voorzien in de mogelijkheid voor regeringen om handelsovereenkomsten onmiddellijk te beëindigen als ze deze niet langer in hun belang achten	PVDA (EU 92)
506	Het recht om jezelf te zijn dragen we internationaal uit en benadrukken we in onze projecten voor ontwikkelingssamenwerking. Wij zijn solidair met LBGTQI+ personen wereldwijd. Wanneer Europese lidstaten de rechten van LBGTQI+ personen in het gedrang brengen, moet de EU optreden. België speelt daarin een voortrekkersrol.	Vooruit (225)
507	Internationale handelsovereenkomsten zijn een belangrijke motor van economische groei maar moeten steeds worden gekoppeld aan de naleving van mensenrechten, sociale verdragen en milieuverdragen. We ijveren verder ook voor het gebruik van pre-ratificatie voorwaarden en stemmen duurzaamheids hoofdstukken in handelsakkoorden af op onze autonome instrumenten (zoals de zorgplichtwetgeving).	Vooruit (257)

508	We blijven ons inzetten voor diplomatieke oplossingen voor de conflicten in het Midden-Oosten, gekaderd binnen een meer algemene inzet voor democratie, rechtstaat en mensenrechten	CD&V (319)
509	Handel is een krachtig instrument in ons buitenlands beleid. We zetten in op handelsakkoorden met landen die onze waarden rond democratie, mensenrechten en sociale- en milieurechten onderschrijven. Voor we zo'n handelsakkoord goedkeuren, vragen we onze handelspartners om hun wetgeving en beleid in die zin bij te sturen.	Vooruit (258)
510	Om onze eenzijdige afhankelijkheid van China af te bouwen, blijven we een open strategische autonomie nastreven. In het kader hiervan zetten we in op diversificatie van de aanvoer, waarvoor nieuwe vrijhandelsakkoorden cruciaal zijn.	N-VA (111)
511	Werken aan vrede en welvaart in de wereld via internationale samenwerking en multilateralisme is waar ons land voor staat. De Verenigde Naties zijn hiervoor het forum bij uitstek. Maar verdeeldheid verlamt de werking van de VN. Vooruit steunt daarom de uitbreiding van de VN-Veilighedsraad en het schrappen van het vetorecht.	Vooruit (260)
512	België moet verder investeren in de strijd voor mensenrechten. Het recent opgerichte Civic Space Fund wordt verankerd en verder opgeschaald. Partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking die de mensenrechten schenden, moeten we meer ter verantwoording roepen in een formele dialoog. En gepaste maatregelen nemen indien nodig.	Vooruit (260)
513	We blijven opkomen voor de mensenrechten, met bijzondere aandacht voor de rechten van vrouwen en kinderen, de strijd tegen discriminatie, de strijd tegen straffeloosheid in het geval van ernstige schendingen van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht, de rechten van mensenrechtenverdedigers, journalisten en religieuze minderheden, en de afschaffing van de doodstraf.	CD&V (316)
514	België blijft een voortrekkersrol spelen inzake LGBTQI+-rechten. Dit vormt een pijler in het buitenlands beleid en de ontwikkelingssamenwerking van België. Ons land dient bij alle internationale contacten holebi- en transgenderrechten nadrukkelijk op de agenda te zetten. We zetten onze schouders onder een Europees Rainbow Fonds dat directe hulp levert aan de LGBTQI+-activisten in nood. De hele Europese Unie moet een voortrekkersrol spelen in de wereld inzake LGBTQI+-rechten. Indien een lidstaat LGBTQI+-rechten schendt moet de EU de juridische instrumenten hebben om hier harder tegen op te treden.	Vooruit (260)
515	De EU moet assertiever optreden tegen dumping en tegen onrechtmatige en marktversturende buitenlandse subsidies. Ook blijven we wederkerigheid eisen op vlak van markttoegang en intellectuele eigendomsbescherming.	N-VA (111)
516	We zetten ons in om met België conflicten en mensenrechtenschendingen in Oost-Afrika blijvend op de radar te houden van de EU en multilaterale 12405 instellingen en de nodige humanitaire hulp te blijven voorzien.	CD&V (319)
517	In veel partnerlanden van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking zijn er problemen met mensenrechten. Er is nood aan een sterk en duidelijk beleid ter verdediging van de mensenrechten in die landen. Het is belangrijk dat België aanwezig blijft om de lokale bevolking te ondersteunen, maar het is even belangrijk dat er een kritische dialoog gevoerd wordt met het partnerland.	Vooruit (260)
518	België en Europa dienen hun differentiatiebeleid op te schalen en effectiever te maken, met onder andere de correcte etikettering van alle nederzettingenproducten, een Europees en/of nationaal importverbod op producten uit nederzettingen en een regelmatige update van de VN database van bedrijven die actief zijn in de Israëlische nederzettingen-industrie. Daarbovenop moeten er op Europees niveau economische sancties tegen Israël opgelegd worden op basis van schendingen van het internationaal humanitair recht.	Vooruit (263)
519	We schorten de samenwerkingsverbanden met Israël zoals het Associatieakkoord op. We voeren een inreisverbod in voor alle Israëlische kolonisten die zich gevestigd hebben op Palestijns grondgebied (inclusief Oost-Jeruzalem) en verlenen steun aan NGO's die de bezetting en annexatie in kaart brengen	Vooruit (263)

520	We dekken ons in tegen veiligheidslekken en dit zowel in onze netwerkinfrastructuur als bij het gebruik van digitale diensten door overheidspersoneel.	N-VA (111)
521	De wijdverspreide doelmatige mensenrechtenschendingen in China, de systematische onderdrukking van minderheden en het ontbreken van tal van fundamentele rechten voor de Chinese bevolking blijven vaak onderbelicht. We zetten ons blijvend in om dat aan te kaarten.	CD&V (318)
522	We erkennen de Palestijnse staat, bij voorkeur samen met een groep like-minded landen in Europa en dringen aan op de onmiddellijke en onvoorwaardelijke heropstart van vredesonderhandelingen. Dit is een eerste noodzakelijke stap naar een duurzaam onderhandelde tweestatenoplossing, waarin ons land een voortrekkersrol moet spelen.	Vooruit (263)
523	We versterken onze samenwerking met de landen op het Afrikaanse continent op basis van gelijkwaardigheid en gemeenschappelijke doelstellingen. We ondersteunen concrete acties binnen het kader van dekoloniseringprocessen.	Vooruit (264)
524	We zetten in verband met ontwikkelingssamenwerking in op de noodzakelijke voorwaarden om economische groei te kunnen realiseren, met name een stabiele rechtsorde, rechtszekerheid, respect voor de burger- en mensenrechten, democratie en goed bestuur. We hebben in het bijzonder oog voor de rechten van vrouwen en van de LGBTQI+ gemeenschap in onze partnerlanden.	N-VA (112)
525	We koppelen preferentiële markttoegang tot de Europese markt expliciet aan samenwerking rond terugname van uitgeprocedeerde vreemdelingen.	N-VA (112)
Asiel/migratie/nieuwkomers		
526	We schaffen de integratie-industrie af en gaan voor een radicale ommezwaai in ons Vlaams integratiebeleid. Doelgroepenbeleid dat erop gericht is om segregatie of parallelle samenlevingen in stand te houden, heeft geen plaats in dat verhaal. We stoppen de ondersteuning van vzw's en belangenorganisaties die in dat oude verhaal blijven hangen.	N-VA (106)
527	Basisrechten zoals sociale huurwoning of kindergeld nooit afhankelijk maken van kennis van het Nederlands	Groen (57)
528	Personen met een bevel om het grondgebied te verlaten, dienen dat effectief ook te doen. We tolereren geen illegaal verblijf en verbieden daarom de verhuur aan personen zonder een geldige verblijfsvergunning.	N-VA (18)
529	Stop van pushbacks aan Europese buitengrenzen	Groen (77)
530	Herleiding van de opvang voor verzoekers van internationale bescherming tot louter collectief, sober, tijdelijk en enkel voor wie zelf onvoldoende bestaansmiddelen heeft. De lokale opvanginitiatieven in individuele huizen en appartementen doven we uit.	N-VA (102)
531	Niet-EU-burgers met een waardevol economisch profiel moeten gemakkelijker toegang kunnen krijgen tot onze arbeidsmarkt. Werkgevers moeten hen vlotter kunnen aanwerven. Wie een werkgever kan overtuigen om een arbeidsovereenkomst af te sluiten met correcte arbeidsvoorwaarden, moet hier aan de slag kunnen. Tijdelijke arbeidsmigratie wordt gekoppeld aan afspraken met de landen waar migranten vandaan komen. Deze afspraken gaan over het terugnemen van illegale migranten die hier niet mogen blijven.	Open VLD (29)
532	We breiden het toepassingsgebied van het Geïndividualiseerd Project voor Maatschappelijke Integratie (GPMI) verplicht uit tot alle leefloongerechtigden. Wie kan werken, wordt maximaal begeleid naar werk, door middel van een taalcursus Nederlands, opleiding, een inburgeringstraject, enzovoort.	N-VA (117)
533	We blijven sterk inzetten op het bestrijden van domiciliefraude en controles naar buitenlandse eigendommen. Woonmaatschappijen worden verplicht hieraan mee te werken.	N-VA (18)

534	Verstrenging voorwaarden gezinshereniging (minimumverblijf van twee jaar vooraleer familie kan overkomen, leveren van "bijdrage", graduele opbouw van toegang tot sociale zekerheid, verwerven basiskennis Nederlands in het thuisland en leren over onze fundamentele normen en waarden.	Open VLD (97)
535	Een zero tolerance-beleid gezien het almaar toenemende aantal gewelddadige incidenten en psychologische problemen in de asielcentra. Geweldplegers worden uitgesloten van het opvangnetwerk.	N-VA (19)
536	Misbruiken van de procedures voor gezinshereniging moeten worden tegengegaan. We drijven de controles daarom opnieuw op en scherpen de beëindigingsgronden aan.	CD&V (362)
537	Om de Belgische nationaliteit te verkrijgen leggen we een burgerschapstest en een taalttest op. Wie geen blanco strafregister kan voorleggen of fiscale of andere achterstallige belastingschulden heeft, verliest de mogelijkheid om de nationaliteit te verkrijgen. De nationaliteitsverklaring wordt fors duurder.	N-VA (107)
538	Woonstbetreding bij mensen in onwettig verblijf moet mogelijk zijn onder een aantal voorwaarden namelijk indien zij eerder geen gevolg geven hebben aan een bevel om het grondgebied te verlaten en niet meegewerkt hebben aan de uitvoering ervan. Inspecteurs van de dienst vreemdelingenzaken krijgen na een grondige selectie en opleiding officier gerechtelijke politiebevoegdheid om bijvoorbeeld gsm's uit te lezen. Het misbruik van procedures om terugkeer te saboteren worden maximaal onmogelijk gemaakt door ze niet schorsend te maken. Escortes naar landen van herkomst moet ook door privébedrijven kunnen gebeuren. We hebben een bijzondere focus op criminele illegalen onder meer via special flights.	Open VLD (98)
539	Illegalen hebben enkel recht op dringende medische hulp. Voor elke andere vorm van financiële of sociale hulp moet men voldoen aan de voorwaarden, zoals een wettig verblijf. Dringende medische hulp moet ook in de meest strikte zin benaderd worden.	N-VA (103)
540	Een externalisering van de asielprocedure. Asiel kan worden aangevraagd buiten de EU. Wie illegaal Europa betreedt, verliest elke kans op legaal verblijf in de Europese Unie. Wie dat toch probeert, wordt gered en teruggestuurd naar een veilige opvangfaciliteit buiten de EU.	N-VA (102)
541	Handelsovereenkomsten met landen van herkomst, ontwikkelingssamenwerking en het uitreiken van visa hangen af van hun bereidheid om landgenoten effectief terug te nemen	Open vld (98)
542	De 'grace period' waarbinnen erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden genieten van een vrijstelling van de normale voorwaarden tot gezinshereniging, wordt ingekort van twaalf naar drie maanden.	CD&V (362)
543	Het Commissariaat-Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS) wordt ingekanteld onder Binnenlandse Zaken en komt onder politieke verantwoordelijkheid van de bevoegde minister.	N-VA (102)
544	Snellere asielprocedures en een toereikende opvangcapaciteit	Open VLD
545	Een positieve motiveringsplicht voor elke beslissing tot toekenning van de status van erkend vluchteling.	N-VA (102)
546	Wie weigert in te burgeren of weigert onze fundamentele waarden en normen te erkennen, verliest de verblijfsvergunning.	Open VLD (125)
547	Pushbacks en fysieke bescherming aan Europese buitengrenzen	Vlaams Belang (17)
548	Wettelijke verankering van een systematische, periodieke evaluatie van de veiligheidssituatie in de herkomstlanden.	N-VA (102)
549	Geen EU-migratiepact	Vlaams Belang (17)
550	Asielstop gedurende de komende tien jaar	N-VA (101)
551	Een controle van de elektronische gegevensdragers van asielzoekers	Vlaams Belang (18)

552	Elke inwijkeling in de Vlaamse Rand die vanuit het Waals Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest instroomt, zou systematisch moeten opgevolgd worden tot als blijkt dat hij of zij het Nederlands voldoende machtig is (B1).	N-VA (117)
553	Het verwerven van de Belgische nationaliteit moet het sluitstuk zijn van een geslaagd integratieproces. We voeren een verplicht nationaliteitsexamen in voor kandidaat-Belgen. Met dit examen peilen we naar de algemene kennis over ons land waarover de kandidaat-Belg moet beschikken.	CD&V (366)
554	De absolute prioriteit van het terugkeerbeleid ligt op het terugsturen van criminele illegalen. We voeren ook een levenslang inreisverbod in voor zware criminelen en terroristen.	N-VA (103)
555	Verplichte gemeenschapsdienst voor asielzoekers	Vlaams Belang (18)
556	Arbeidsmigratie enkel voor hoogopgeleide profielen, bij voorkeur uit westerse landen	Vlaams Belang (18)
557	Arbeidsmigratie en internationale uitwisseling voor zorgberoepen moeten onder strikte voorwaarden en met de nodige voorzichtigheid worden toegestaan. Het is essentieel dat arbeidsmigranten verplicht worden om in te burgeren. Taalkennis moet een vereiste worden voor alle medische zorgberoepen. Alleen degenen die de taal van de regio beheersen, mogen het beroep uitoefenen. Het werven van grote aantallen mensen uit het buitenland is uitgesloten.	CD&V (29)
558	We werpen een kritische blik op de doelmatigheid van de subsidies van de migratie-industrie.	N-VA (102)
559	Aanpassing aanvullend protocol bij de conventie van Genève	Vlaams Belang (17)
560	We voeren een 'illegalenregister' in, voor zij die illegaal het land zijn binnengekomen maar door de mazen van het net zijn geglipt en niet geregistreerd worden.	N-VA (103)
561	De afschaffing van de maximumtermijn waarin asielzoekers vastgehouden kunnen worden	Vlaams Belang (17)
562	Weigering van bankdiensten aan 'illegalen', verbod op verhuur aan 'illegalen' en verbod op huwelijk met 'illegalen'	Vlaams Belang (18)
563	Drastische inperking kosteloze rechtsbijstand voor asielzoekers	Vlaams Belang (18)
564	We versterken de gerechtelijke sectie van de Dienst Vreemdelingenzaken en breiden hun opsporings- en interceptiemogelijkheden maximaal uit en onderzoeken de inkanteling ervan binnen de politiediensten.	N-VA (103)
565	Juridische behandeling als meerderjarigen van zelfverklaarde minderjarigen die weigeren een leeftijdstest te ondergaan	Vlaams Belang (18)
566	We maken een eind aan het permanente tekort aan asielopvang door voldoende reserve-opvangplaatsen te voorzien --> herwaarderen lokale opvanginitiatieven en zorgen dat Fedasil meer eigen reservelocaties krijgt toegewezen	PVDA (603, 615)
567	Arbeidsmigranten die langere tijd in ons land aanwezig zullen zijn zo snel mogelijk laten starten met een inburgeringstraject. Inburgering verplicht laten opstarten wanneer men langdurig in ons land aanwezig zal zijn. De hernieuwing van de gecombineerde vergunning kan hierbij als aanknopingspunt dienen om de verplichte inburgering op te leggen. De inburgeringscursussen dienen bovendien aangepast te zijn aan deze doelgroep, met o.a. Aandacht voor hun arbeidsrechten.	CD&V (363)
568	We maken de woonstbetreding mogelijk. Na een gerechtelijke toets kan de politie illegale vreemdelingen in een woning aanhouden en overbrengen naar een gesloten centrum, met het oog op de terugkeer.	N-VA (103)
569	We waarborgen voor alle asielzoekers een onthaal- en integratietraject dat bestaat uit taallessen, informatie over hun rechten, hulp bij administratieve procedures, vorming over het functioneren van de Belgische overheid en begeleiding bij het opbouwen van een loopbaan	PVDA (616)
570	De detentiermijn van illegale vreemdelingen in een gesloten centrum wordt opgetrokken naar 18 maanden.	N-VA (103)

571	We verdedigen de belangrijke humane erfenis van de Conventie van Genève en het EVRM tegen een beleid dat mensenrechten probeert te ondergraven	PVDA (617)
572	Integratie van de Dienst Vreemdelingenzaken, het Commissariaat voor de Vluchtelingen en de Staatlozen en Fedasil in een eengemaakte migratiedienst (vorm van een Federale Overheidsdienst).	CD&V (359)
573	Een harde aanpak van de illegale mensensmokkel en -handel	N-VA (102)
574	We zorgen ervoor dat elke asielzoeker recht heeft op een ernstig onderzoek van de asielaanvraag, met respect voor de Conventie van Genève	PVDA (99, 103-104)
575	Illegale gezinnen met kinderen worden als ultimum remedium in een daartoe uitgerust gesloten centrum geplaatst in afwachting van hun uitwijzing, om zo hun terugkeer te verzekeren.	N-VA (103)
576	Meer rechtszekerheid en snellere duidelijkheid door de doorlooptijden van asielaanvragen in te korten. De werklasterstand bij het CGVS wordt weggewerkt.	CD&V (360)
577	Kinderrechten gaan vóór op alles. Het asiel- en migratiebeleid moet altijd rekening houden met het hoger belang van het kind. Wij verzetten ons tegen elke vorm van opsluiting van kinderen	PVDA (EU 99)
578	Wij pleiten voor het inrichten van veilige en legale procedures naar Europa zodat vluchtelingen op een veilige manier een asielaanvraag kunnen indienen. Dat kan bijvoorbeeld door het mechanisme van hervestiging: oorlogsvluchtelingen die in een derde land asiel aanvragen	PVDA (EU 105)
579	Wie terugkeert zonder beroepsprocedures te starten, krijgt een hogere terugkeerpremie, naar Deens voorbeeld.	N-VA (103)
580	We zetten in op een aangepast concentrisch model waarbij we prioriteit geven aan derdelanders die in het land van herkomst al het Nederlands op een bepaald niveau machtig zijn en de noodzakelijke competenties voor de job hebben.	CD&V (363)
581	Wij verzetten ons eveneens tegen de 'Deportatiewet'. Die wet bepaalt dat mensen met een andere nationaliteit die hier geboren zijn of in België kwamen wonen voor hun 12 jaar, toch uitgewezen kunnen worden op basis van vage redenen van verstoring van de openbare orde of de nationale veiligheid. Natuurlijk moeten personen die misdrijven plegen berecht worden. Maar het kan niet dat wanneer je hier geboren en getogen bent en al heel je leven legaal in België verblijft, je naast strafrechtelijke vervolging ook een verbanning riskeert. Dat komt neer op een dubbele straf	PVDA (472)
582	Integratiesteun wordt de eerste drie jaar afhankelijk gemaakt van dit nieuwkomerstraject. Om je deel te krijgen, moet je ook je deel doen.	Vooruit (237)
583	De strijd tegen alle mogelijke vormen van fraude, zoals in asiel, identiteit, schijnrelaties en -ouderschap, voeren we op.	N-VA (104)
584	Misbruik van arbeidsmigranten kan niet door de beugel. We nemen daarom verschillende initiatieven om misbruiken tegen te gaan. Dit doen we door betere voorlichting, een verlenging van de periode waarover arbeidsmigrant beschikken om een nieuwe job te zoeken wanneer ze het slachtoffer werden van sociale inbreuken naar 180 dagen en het ten laste leggen van de kosten voor de gecombineerde vergunning bij de werkgever.	CD&V (362)
585	Versterking van de Europese buitengrensinfrastructuur en de controle ervan.	N-VA (102)
586	Bescherming in de regio wil zeggen dat we investeren zodat vluchtelingen in de regio van herkomst kunnen rekenen op gezondheidszorg, onderwijs, werk en een eerlijk asielsysteem. Om de druk in deze landen te verlichten, ondersteunen we ze niet alleen financieel, maar zetten we ook een transparant hervestigingsbeleid op.	Vooruit (276)
587	Alle verblijfskaarten van nieuwkomers, ongeacht hun statuut, harmoniseren op een geldigheid van één jaar en nieuwkomers moeten die nadien actief jaarlijks verlengen.	N-VA (104)

588	Terugkeerakkoorden onderhandelen we op Europees niveau. Irregulier verblijvende onderdanen terugnemen, wordt de voorwaarde om van legale migratiekanalen gebruik te kunnen maken: geen arbeids- of studiemigratie en geen visumvrijstellingen meer als niet wordt meegewerkt met terugkeer. Ook omvattende handelsakkoorden zetten we in als hefboom voor terugkeerverdragen.	Vooruit (276)
589	Een goede controle aan de buitengrenzen zorgt ervoor dat mensen meteen de juiste hulp krijgen en de juiste procedure kunnen volgen. Ook aan de buitengrenzen is het respecteren van mensenrechten, inclusief het recht om asiel aan te vragen, van bijzonder groot belang. Pushbacks die mensen het recht ontzeggen om asiel aan te vragen kunnen niet.	Vooruit (276)
590	Criminele vreemdelingen verliezen elke mogelijkheid op verblijf.	N-VA (104)
591	Het federale leefloon hervormen we tot een lager basisbedrag om de essentiële noden te dekken, met aanvullende bedragen die gelinkt worden aan inspanningen om te integreren, waaronder het leren van het Nederlands en het zoeken naar werk.	N-VA (116)
592	In Europa zelf zorgen we voor een eengemaakte Europese asielprocedure en voor verplichte solidariteit tussen de lidstaten. Het VN-vluchtelingenverdrag en de toepasselijke mensenrechtenverdragen worden daarbij gerespecteerd.	Vooruit (276)
593	Doeltreffende grenscontroles aan alle buitengrenzen van de Europese Unie zijn daarom noodzakelijk. Het bewaken van de grenzen dient echter steeds te gebeuren in overeenstemming met de bepalingen van het internationaal recht. Illegale pushbacks zijn voor ons onaanvaardbaar en veroordelen we ten stelligste.	CD&V (359)
594	De Dienst Voogdij wordt overgeheveld naar de Dienst Vreemdelingenzaken.	N-VA (103)
595	Nadat asielzoekers aan de buitengrenzen de Europese procedure door het Europees asielagentschap doorlopen hebben, worden de erkende vluchtelingen over heel de Unie evenredig gespreid. De toewijzing aan een lidstaat gebeurt op basis van het individuele profiel, de mogelijke band tussen de vluchteling en de lidstaat, talenkennis, familie, netwerk en eventuele kwetsbaarheid van de vluchteling (zeker als het om een kind gaat), zodat het proces van integratie zo goed en snel mogelijk kan beginnen. Mensen die afgewezen worden kunnen geen nieuwe aanvraag starten in andere lidstaten. Zo stopt de praktijk dat mensen doortrekken van lidstaat naar lidstaat en verdwijnen mensen niet in de illegaliteit.	Vooruit (276)
596	Alleen indien de kandidaat-migrant voldoende punten behaalt op basis van zijn diploma, vaardigheden, ervaring en de vereiste taalkennis, kan hij een arbeidsvisum aanvragen.	N-VA (104)
597	We vereenvoudigen en versnellen de asielprocedure: alle beslissingen komen samen in één versterkte dienst. Deze nieuwe dienst waarborgt nog steeds de onafhankelijkheid van de beslissingen inzake internationale bescherming. Zij zorgt er bovendien voor dat ook de andere humanitaire vormen van bescherming grondig worden onderzocht op basis van hetzelfde dossier. Zo verhelpen we de huidige situatie waarin een wirwar van procedures bij verschillende diensten tot vertragingen leidt.	Vooruit (277)
598	Ons hoger onderwijs trekt studenten van over heel de wereld aan. We moedigen kennismigratie aan, maar pleiten voor een meer doorgedreven screening op wetenschappelijke en economische spionage en infiltratie voor bepaalde profielen van buiten de EU die worden gesponsord door staatsbeurzen. Dat geldt ook voor de bedrijfswereld.	N-VA (105)
599	We verdubbelen de opvangcapaciteit van de gesloten centra. Dat is noodzakelijk om de problematiek van criminele illegalen, vooral in grootstedelijke regio's, aan te pakken.	N-VA (103)
600	We creëren een aparte dienst ter bescherming van niet-begeleide minderjarigen op de vlucht, om zo het huidige probleem van de versnippering over verschillende beleidsdomeinen heen, tegen te gaan. We integreren de Dienst Voogdij in deze dienst.	Vooruit (277)

601	De kennis van het Nederlands van nieuwkomers moet naar omhoog. Taalkennis is onontbeerlijk om zijn of haar plaats in de samenleving te vinden en om de kansen op werk te verhogen. Daarom moet de kennis van het Nederlands in inburgeringstrajecten op termijn verhoogd worden van het huidige niveau A2 (niveau beginners) naar B1 (een meer gevorderde kennis).	CD&V (369)
602	Verder beschermen we kinderen op de vlucht beter door in te zetten op een warm onthaal, continuïteit in de opvolging en uitbreiding van hun netwerk. Dat doen we onder andere door de onmiddellijke aanstelling van een gespecialiseerde voogd voor iedere jongere mogelijk te maken. Daarnaast zorgen we voor een nationaal protocol om verdwijningen van kinderen en jongeren te bestrijden. De samenwerking met jeugdhulp wordt versterkt, zodat jongeren gepaste hulp kunnen krijgen.	Vooruit (277)
603	Iedere nieuwkomer ondertekent een bindende nieuwkomersverklaring. Wie dat weigert, wordt de toegang tot dit land ontzegd.	N-VA (106)
604	Inburgeringstrajecten moeten kunnen starten in het land van herkomst.	CD&V (370)
605	We doen geen beslissingen van Europese buurlanden over, maar respecteren hun terugkeerbeslissingen. We versnellen de procedure voor mensen uit veilige landen: asiel is voorbehouden aan mensen die bescherming nodig hebben. Op deze manier is er voldoende opvang voor mensen in de asielprocedure.	Vooruit (277)
606	Gedwongen terugkeer blijft het sluitstuk van ons terugkeerbeleid. Dwangmaatregelen als het huisarrest gaan we intensiever gebruiken en we investeren in 400 bijkomende plaatsen voor de gesloten terugkeercentra.	CD&V (365)
607	We werken aan een consequent en aanklappend terugkeerbeleid. We laten mensen niet van de radar verdwijnen en volgen iedereen die moet terugkeren, intensief op. Wie meewerkt met zijn terugkeer kan, zolang de terugkeer niet kan worden uitgevoerd, hier werken. Dit moet ervoor zorgen dat negatieve beslissingen echt leiden tot terugkeer: vrijwillig als het kan, gedwongen als het moet.	Vooruit (278)
608	Wie permanent verblijfsrecht wil krijgen, zal moeten slagen voor een burgerschapstest en periodieke taaltesten.	N-VA (106)
609	Woonstbetredingen en detentie kunnen het sluitstuk zijn van een terugkeertraject als blijkt dat iemand niet bereid is tot vrijwillige terugkeer. Dat moet gebeuren onder controle van een rechter, bij voorkeur de raad voor vreemdelingenbetwistingen, die kan nagaan of het hele terugkeertraject correct werd doorlopen en iemand al dan niet aan zijn medewerkingsplicht voldeed. Een woonstbetreding kan enkel gebeuren na machtiging door een rechter, die voor en na de woonstbetreding toeziet op naleving van de fundamentele rechten. Hij oefent ook een legitimizeits- en proportionaliteitscontrole uit op detentie.	Vooruit (278)
610	We voorzien een wettelijk kader voor woonstbetredingen.	CD&V (365)
611	We scherpen de voorwaarden voor gezinshereniging – ook voor vluchtelingen – verder aan. We verhogen de inkomensgrens en stellen die bij naargelang het aantal personen. We leggen bijkomende inburgeringsverplichtingen op voor zowel de aanvrager als de gezinshereniger. Die inburgeringsverplichting begint in het land van herkomst.	N-VA (104)
612	We richten een wetenschappelijke raad voor migratie op naar Nederlands voorbeeld, die het asiel, migratie- en terugkeerbeleid permanent monitort zodat het tot onderbouwde suggesties voor beleidsverbetering kan komen. Een goed migratiebeleid is gebaseerd op feiten. De reeds opgebouwde expertise, zoals die bestaat bij Myria, moet hierbij ten volle benut worden.	Vooruit (278)
613	We formuleren de economische, sociale en culturele rechten van artikel 23 van de grondwet niet langer als rechten, maar als algemene beginselen. Daardoor verhogen we de mogelijkheid om aan nieuwkomers meer plichten of voorwaarden op te leggen voor ze toegang krijgen tot sociale rechten.	N-VA (45)
614	Wie enkel voor verblijfsrecht de schijn van een relatie ophoudt of niet effectief en onvoldoende voor zijn kind zorgt, wordt geweigerd en het land uitgezet.	N-VA (104)

Welzijn / gezondheid		
615	Medische zorg is een universeel recht. We continueren Dringende Medische Hulp voor mensen zonder wettig verblijf. --> meer algemeen: toegankelijke en betaalbare zorg voor iedereen	Vooruit (116)
616	We leggen taalkennisvereisten op aan de beoefenaars van gezondheidszorgberoepen en verplichten de kennis van het Nederlands in Vlaanderen. Daarnaast zorgen we voor een kordate handhaving van de taalwetgeving in Brusselse ziekenhuizen en bij alle MUG- en spoeddiensten.	N-VA (114)
617	We zorgen er bovendien voor dat ook abortuszorg en euthanasiezorg onder de definitie van gezondheidszorg vallen, wat op vandaag nog niet het geval is. Zo garanderen we dat ook mensen die hun recht op abortus of op euthanasie uitoefenen, kunnen rekenen op goede bescherming via de wet patiëntenrechten.	Vooruit (120)
618	Sensibiliseren van medisch personeel over de mogelijkheid om het beroepsgeheim te doorbreken en gevallen van genitale verminking te melden aan het O.M.	CD&V (87)
619	Burgers kunnen hun gezondheidsdata 'doneren' met garanties voor hun privacy, net zoals voor een orgaandonatie. Het gaat daarbij om informatie uit medische dossiers, genetische informatie, informatie over levensstijl en biologische stalen. Deze data kunnen worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek en geven inzichten in gezondheidsvraagstukken. Dergelijke databanken bestaan al in vele andere landen en kunnen medisch-wetenschappelijk onderzoek vooruithelpen.	N-VA (30)
620	Als een farmabedrijf een buitensporig hoge prijs blijft vragen voor een noodzakelijk medicijn (in vergelijking met de fair price calculator van AIM), breken we het patent met dwanglicenties	PVDA (112, 121)
621	We werken een nieuw farmaceutisch meerjarenplan uit, waarbij er een evenwicht gezocht wordt tussen snelle toegang voor de patiënt en een terugbetalingsbeleid dat gebaseerd is op wetenschappelijk en gezondheidseconomisch bewijs. We zorgen evenzeer voor maximale transparantie over de kostprijs van medicijnen zonder het systeem van de vertrouwelijke contracten overboord te gooien.	N-VA (30)
622	Artsen en zorgverleners worden geïnformeerd, gesensibiliseerd en opgeleid over de implicaties van het uitvoeren van geslachtscorrecties bij intersekse kinderen, zodat er in beginsel geen medische handelingen worden uitgevoerd zonder toestemming van het kind zelf. We zetten in op de begeleiding, erkenning, waardering en zorg – zowel psychosociaal als medisch – van intersekse personen.	Vooruit (226)
Sociale zekerheid		
623	Bestrijden van sociale fraude door: / Invoering antimisbruikbepaling in sociale zekerheid	Groen (59)
624	Behoud federaal karakter sociale zekerheid	Groen (59)
625	Bedrijven waar veel werknemers langdurig ziek zijn, meer laten bijdragen	Groen (59)
626	Alle minimumuitkeringen verder optrekken tot boven de armoedegrens	Groen (58)

627	Oprichting van een databank van sociale uitkeringen en voordelen (op niveau federaal, deelstaten, provinciaal, lokaal) om de werkloosheids- en inactiviteitsvallen in kaart te brengen. Sociale voordelen worden niet langer gekoppeld aan een statuut maar aan het niveau van het inkomen. Op termijn creëren we een inkomens gerelateerd belastingkrediet naar het voorbeeld van de Amerikaanse earned income tax credit. Dit belastingkrediet bundelt alle sociale voordelen (met uitzondering van kindergeld en schooltoelage) op federaal, regionaal en gemeentelijk vlak alsook de job-en werkbonus. Het combineren van een inkomen uit arbeid en een uitkering wordt gemakkelijker. Op termijn hervormen we onze fiscaliteit en sociale zekerheid naar een volledig groei-inkomen. Onder een bepaald minimum wordt er sociaal bijgepast. Erboven wordt die steun afgebouwd. Het afschaffen van belastingschijven en het bundelen van alle sociale voordelen zijn eerste stappen in deze richting	Open vld (9)
628	Binnen een gezin kan het totaalbedrag uit (equivalente) leeflonen geplafonneerd worden op een menswaardig inkomen (gebruik van de REMI-tool - referentiebudgetten).	Open VLD (15)
629	Het Groeipakket dient voor het kind en wordt maximaal ingezet om te helpen voorzien in de noden van de kinderen. Als gezinnen het financieel moeilijk hebben en ondersteund worden via budgetbegeleiding of een leefloon en wanneer dan blijkt dat het Groeipakket niet ten goede komt van het kind, dan zal het OCMW de mogelijkheid krijgen om het budget zelf in te zetten. Het OCMW kan dan rechtstreeks aankopen doen voor de kinderen en voorzien in bijvoorbeeld kleding, voeding, schoolmateriaal.	N-VA (35)
630	Een taalverplichting voor sociale zekerheidsuitkeringen en sociale woningen	Vlaams Belang (35)
631	Wie aanspraak wil maken op een leefloon en andere sociale bijstand moet voortaan eerst vijf jaar ononderbroken, werkelijk en wettelijk in dit land verblijven. Het leefloon hervormen we tot een lager basisbedrag om de essentiële noden te dekken, met aanvullende bedragen die gelinkt worden aan inspanningen om te integreren, waaronder het leren van Nederlands en het zoeken naar werk. We maken het totaalbedrag van het leefloon ook flexibeler door af te stappen van de vaste bedragen. [...] We leggen dezelfde verblijfsvoorwaarde op voor een inkomensvervangende tegemoetkoming en inkomensgarantie voor ouderen.	N-VA (18)
632	Vorrang aan personen die over onze nationaliteit en over voldoende kennis van het Nederlands beschikken bij toewijzing van sociale woningen	Vlaams Belang (39)
633	Een verstrengde lokale binding van minstens tien jaar met een gemeente om recht te hebben op sociale huisvesting	Vlaams Belang (39)
634	Een aparte sociale zekerheid en zorgkas voor niet-Europese vreemdelingen	Vlaams Belang (49)
635	Iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan. We trekken alle uitkeringen, leeflonen en pensioenen op tot minstens het referentiebudget voor een menswaardig inkomen (wat overeenkomt met de Europese armoedegrens)	PVDA (143)
636	Terugdraaien van hervormingen inschakelingsuitkering jongeren die een jaar na het verlaten van de school geen werk hebben kunnen vinden. Sindsdien hebben verschillende rechtbanken van arbeidshoven tot het Hof van Cassatie geoordeeld dat de vorige hervormingen een stap terug betekenen in termen van het recht op sociale bescherming. Een achteruitgang die niet kan worden gerechtvaardigd "om redenen van algemeen belang"	PVDA (163)
Onderwijs / opleiding		
637	Recht op opleiding verankeren in de G.W.	Groen (35)

638	We koppelen daarom een deel van de schooltoelage aan de bereidheid van ouders om Nederlands te leren. Indien na een traject met de scholen en de lokale besturen blijkt dat ouders geen bereidheid tonen om Nederlands te leren, kunnen diezelfde CLB's en lokale besturen in samenspraak oordelen om tot 50 procent van het kindergeld aan te wenden voor maatregelen die het Nederlands van de ouders en kinderen bevorderen.	N-VA (115)
639	Inclusief onderwijs voor leerlingen met een beperking	Groen (51)
640	We passen artikel 24 van de Grondwet aan zodat de vrijheid van onderwijs niet langer een argument kan zijn wanneer objectief wordt vastgesteld dat de kwaliteit van onderwijs onder grote druk staat.	N-VA (63)
641	Scholen, hogescholen en universiteiten zonder racisme, discriminatie of grensoverschrijdend gedrag, onder meer via vorming van personeel en een goede klachtenbehandeling	Groen (51)
642	Verzet tegen een verlaging van de leeftijd waarop de leerplicht eindigt, van achttien naar zestien jaar.	CD&V (135)
643	Voorrang voor Nederlandstalige kinderen in de Nederlandstalige school van hun keuze	Vlaams Belang (11)
644	Scholen die bij alle leerlingen maximale leerwinst bereiken én in vergelijking met gelijkaardige scholen (op basis van leerlingenkenmerken) goede resultaten boeken, krijgen meer vrijheid. Ze zullen minder worden doorgelicht en kunnen de middelen die hen via verschillende kanalen en doeleinden worden toegekend naar eigen inzichten besteden (het ontkleuren van middelen)	N-VA (63)
645	Wanneer anderstalige ouders hun kinderen in het Vlaams onderwijs inschrijven, moeten ze zich engageren om Nederlands te leren spreken.	CD&V (131)
646	Verplichte gemeenschapsdienst voor schoolverlaters	Vlaams Belang (81)
647	Wanneer scholen vaststellen dat kinderen geen gelijke onderwijskansen krijgen omdat hun ouders niet aan hun ouderlijke verantwoordelijkheid kunnen of willen beantwoorden, dan kunnen zij dat discreet melden aan het lokaal sociaal beleid (bv. Onbetaalde facturen of het niet in staat zijn om in het Nederlands te communiceren met de school) In dat geval kan het lokaal sociaal beleid voor die ouders die echt hulpbehoevend zijn ondersteuning bieden, maar even goed voor die ouders die hun verantwoordelijkheid niet willen nemen, financieel optreden.	N-VA (62)
648	Een onafhankelijk onderzoek naar de aanwezigheid van woke-ideologie in het hele Vlaamse onderwijs	Vlaams Belang (77)
649	We willen dat de inspectie niet langer goedkeuring geeft aan leerplannen die gemaakt zijn door koepels en waar naast inhoud ook allerlei visies en pedagogische opvattingen worden opgenomen. Visies en opvattingen die leerkrachten in een keurslijf dwingen of aanzetten tot eenheidsworst.	N-VA (63)
650	Afschaffing studietoelage voor niet-EU-burgers	Vlaams Belang (47)
651	Minderjarigen die opgesloten worden, hebben niet altijd toegang tot onderwijs. Ze hebben geen keuzemogelijkheden of krijgen soms gedurende de opsluiting geen les. We garanderen het recht op onderwijs voor minderjarigen die opgesloten zijn in gemeenschapsinstellingen en het Vlaams detentiecentrum en voorzieningen met Veilig Verblijf om de re-integratie in de maatschappij te vergemakkelijken.	Vooruit (200)
652	Buitenlandse studenten moeten beschikken over voldoende bestaansmiddelen, die worden gestort op een geblokkeerde rekening, en mogen geen last zijn voor ons sociaal bijstandsstelsel. Ze moeten eveneens een terugkeerborgsom betalen als voorwaarde voor hun studentenvisum.	N-VA (105)

653	Quota ook voor buitenlandse studenten geneeskunde. Er zijn objectieve redenen om het aantal buitenlandse studenten te beperken, namelijk om het aantal (huis)artsen, waarvan er momenteel een tekort heerst, in België op peil te kunnen houden. Anders riskeren we grote nadelige effecten op de toegankelijkheid van de eerstelijnszorg en volksgezondheid in het algemeen.	CD&V (30)
654	We behouden de grondwettelijke vrijheid van onderwijs, maar herformuleren die, zodat vrijheid vooral betrekking heeft op de vrije schoolkeuze, het pedagogische project van de school, (leer)inhoudelijke accenten en de levensbeschouwing, niet op wat de gemeenschap verwacht dat leerlingen kennen en kunnen. De plicht tot onderricht in erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer wordt niet uitgebreid bij verlaging van de leerplichtleeftijd.	N-VA (45)
Vrije tijd/Sport		
655	In het sociaal-cultureel werk waarderen wij het civiel perspectief, dat verenigingen toelaat om zich rond een bepaald thema te verenigen en daarrond een werking uit te bouwen, maar de partij wil geen belastinggeld om louter opiniëring, activisme of het tegen elkaar opzetten van gemeenschappen te financieren.	N-VA (93)
656	Update van het cultuurpact (aanpak politisering raden van bestuur in de cultuursector)	Groen (41)
656	Stopzetting van subsidies aan organisaties die culturele segregatie versterken	Vlaams Belang (18)
657	Extra inspanningen om een kwalitatief en divers sportaanbod op maat voor iedereen te realiseren, met aandacht voor moeilijker bereikbare doelgroepen zoals mensen met allochtone roots, senioren, mensen met een beperking, sociaal kwetsbaren, bewegingsinactieven.	CD&V (109)
658	Personen met een beperking betrekken we maximaal zodat zij volwaardig kunnen sporten, inclusief waar kan, exclusief waar het moet. Elke sportinfrastructuur moet het toegankelijkheidslabel dat in samenwerking met Inter werd ontwikkeld hebben, te beginnen met de eigen centra van Sport Vlaanderen.	N-VA (95)
659	Geen politisering van de topsport (geen kapiteinsarmbanden of hoekschopvlaggen in regenboogkleuren of vlaggen van buitenlandse naties)	Vlaams Belang (55)
660	Verzet tegen tendens om enkel subsidies toe te kennen aan organisaties die zich inschrijven in de realisatie van een beleidsvisie van de overheid. De intrinsieke meerwaarde van het samenbrengen van mensen moet meer erkend worden.	CD&V (77 en 98)
661	Een beperking op het aantal niet-EU-spelers per profclub per seizoen en een totaalverbod op transfers van niet-Europese spelers in de lagere voetbalreeksen	Vlaams Belang (55)
Jeugd		
662	Een einde aan de subsidies voor als jeugdwerk gecamoufleerde linkse of extreemlinkse propaganda	Vlaams Belang (81)
Media/internet		
663	Op Europees niveau pleiten we voor een aanpassing van de Digitale Dienstenwet om te ver doorgeschoten censuur aan banden te leggen. Daarom stellen we voor dat men enkel toestaat dat socialemediaplatformen zaken offline kunnen halen wanneer het overduidelijk strafbaar materiaal betreft en dat geldt op basis van een lijst limitatief opgesomde misdrijven.	N-VA (90)
664	Een einde aan de markt- en machtsconcentratie van een te beperkt aantal buitenlandse Big Tech-bedrijven door het opbreken van het oligopolie en het verhinderen van verdere monopolievorming	Vlaams Belang (79)

665	We nemen de principes netneutraliteit (geen internet met twee snelheden maar gelijkheid van toegang) en het recht op versleutelde communicatie op in de Belgische Grondwet	PVDA (208, 214)
666	Inzet op mediawijsheid in het onderwijs en aanmoediging van slachtoffers van haatberichten om melding te maken.	CD&V (83)
667	De VRT speelt een belangrijke rol in de vormgeving van de Vlaamse identiteit, waarbij ze het hoogste belang hecht aan Nederlands als standaardtaal en dit tot uiting brengt in haar aanbod.	N-VA (90)
668	Er komt een verbod op partijuitgaven voor advertenties op sociale media.	Vooruit (252)
669	Met een duidelijk Mediadecreet, een sterk mediawijsheidsbeleid en een strikte handhaving van onze regels wapenen we onze bevolking tegen desinformatie, fake news en online criminaliteit.	N-VA (90)
670	De strijd tegen fake news en desinformatie moet voortgezet worden en toegang tot kwaliteitsinformatie moet gegarandeerd zijn. Desinformatie en filterbubbels manipuleren en polariseren het maatschappelijke debat, wat het vertrouwen in media en instellingen ondermijnt.	CD&V (114)
Consumentenbescherming		
671	Om de doeltreffendheid van de Belgische consumentenbescherming te verhogen, verlopen uitwisselingen tussen de overheid en de consument zoveel mogelijk via één herkenbaar centraal contactpunt.	Vooruit (57)
672	We moderniseren de 'Wet Breyne' en voorzien een betere bescherming van de consument die wil verbouwen of renoveren. De consument moet een aannemer op eenvoudige manier kunnen checken op knipperlichten. Daarnaast moet de waarborgregeling voor aannemers versterkt worden en de verplichte verzekering voor bouwactoren geëvalueerd. Ten slotte moeten parketten een prioriteit maken van de strijd tegen frauduleuze faillissementen.	CD&V (240)
673	Er bestaan te veel verschillende verjaringstermijnen en de meeste daarvan zijn te lang. We voeren daarom voor alle consumentenschulden een algemene verjaringstermijn van 2 jaar in. Dit zorgt voor duidelijkheid en zekerheid.	Vooruit (57)
674	We willen dan ook de wettelijke garantietermijn voor specifieke goederen verlengen naar meer dan twee jaar. De consument moet ook een 'recht op herstel' krijgen wanneer de garantietermijn is verstreken. Zo wordt de fabrikant verplicht om de nodige wisselstukken ter beschikking te stellen en heeft de consument, minstens vijf tot tien jaar na aankoop recht op herstel	CD&V (231)
675	Er moet een eind komen aan de tariefdiscriminatie bij autoverzekeringen op basis van leeftijd. We verbieden verzekeraars om oudere bestuurders louter op basis van hun leeftijd een verzekering te ontzeggen. Ook jonge bestuurders moeten de mogelijkheid hebben om aan betaalbare premies rijervaring op te doen	Vooruit (63)
676	Verschiedende resoluties m.b.t. Consumentenbescherming (energie-, verzekerings-, telecom-, banken-, bouw- en vastgoedsector)	Vooruit (58-65)
677	De wettelijke regels omtrent aansprakelijkheid, die voortvloeien uit Europese richtlijnen, moeten door banken worden nageleefd. We willen dat dat wordt gecontroleerd en gesanctioneerd. Een objectieve aansprakelijkheid voor banken wordt ingevoerd. Ook moeten consumenten voldoende kennis krijgen over hun rechten en die ook kunnen afdwingen tegenover banken.	CD&V (233)